

VISAGINO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO 2015–2020 METAMS STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA

Dokumentas parengtas vadovaujantis Visagino savivaldybės administracijos ir UAB „JOSTRA“ 2015 m. kovo 31 d. pasirašyta paslaugų teikimo sutartimi Nr. 5-84

Turinys

Turinys	2
Lentelių sąrašas	4
Paveikslų sąrašas	5
Įvadas	6
1 Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis	8
2 Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas	9
2.1. Esama aplinkos būklė	9
2.1.1. Geografinė padėtis, administracinis pasiskirstymas, demografiniai rodikliai	9
2.1.2. Gyventojų sveikatos būklė	13
2.1.3. Aplinkos oro būklė	15
2.1.4. Vandens būklė	16
2.1.5. Kraštovaizdis, biologinė įvairovė, saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai	19
2.1.6. Kultūros paveldo objektai	22
2.1.7. Informacija apie Visagino savivaldybės teritorijoje eksploatuojamus ir planuojamus atliekų tvarkymo įrenginius	24
2.2. Esamos būklės pokyčiai, jeigu Planas nebus įgyvendintas	25
3 Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos	26
4 Su planu ar programa susijusios aplinkos apsaugos problemos	27
5 Tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu, kaip rengiant planą atsižvelgta į šiuos tikslus ir aplinkos apsaugą	31
6 Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, taip pat biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), kraštovaizdžiui ir šių veiksmų tarpusavio sąveikai ..	33
6.1. Poveikis aplinkos oro kokybei ir klimatui	33
6.2. Poveikis vandens kokybei ir ištekliams	34
6.3. Poveikis dirvožemio kokybei ir ištekliams	34
6.4. Poveikis saugomoms teritorijoms ir biologinei įvairovei (įskaitant pasekmes gyvūnijai ir augalijai) bei kultūros paveldo objektams (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)	35
6.5. Poveikis kraštovaizdžiui	35
6.6. Poveikis visuomenei ir jos sveikatai	36

6.7. Poveikis materialiajam turtui.....	36
6.8. Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika.....	37
7 Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti	40
8 Pasirinktų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos	43
9 Vertinimo, įskaitant visus sunkumus (techninius trūkumus arba nepakankamas praktines žinias ir įgūdžius), su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją, aprašymas.....	44
10 Numatytų taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonių aprašymas.....	45
Santrauka.....	48
Literatūros šaltiniai	50
Priedai	51
1 Priedas. Visuomenės informavimas apie pradedamą rengti SPAV apimties nustatymo dokumentą ..	52
2 Priedas. Vertinimo subjektų išvados dėl SPAV apimties nustatymo dokumento.....	53

Lentelių sąrašas

Lentelė	Pavadinimas
2.1	lentelė
2.2	lentelė
2.3	lentelė
2.4	lentelė
2.5	lentelė
2.6	lentelė
2.7	lentelė
2.8	lentelė
4.1	lentelė
4.2	lentelė
4.3	lentelė
6.1	lentelė
6.2	lentelė
6.3	lentelė
6.4	lentelė
6.5	lentelė
6.6	lentelė
6.7	lentelė
6.8	lentelė
7.1	lentelė
8.1	lentelė
10.1	lentelė
10.2	lentelė

Paveikslų sąrašas

Paveikslas		Pavadinimas
2.1	paveikslas	Lietuvos, Utenos apskrities ir Visagino savivaldybės gyventojų skaičiaus pokyčio palyginimas 2010–2015 m. (metų pradžios duomenys)
2.2	paveikslas	Pensinio amžiaus gyventojų pokyčio palyginimas Lietuvos, Utenos apskrities ir Visagino savivaldybės mastu
2.3	paveikslas	Asmenų, gyvenančių 1 namų ūkyje, skaičiaus Lietuvoje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje palyginimas. Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas
2.4av	paveikslas	Visagino sav. gyventojų sergamumo dažniausiai užregistruojamomis ligomis palyginimas su Lietuvos ir Utenos apskrities bendru sergamumo atitinkamomis ligomis vidurkiu
2.5	paveikslas	Visagino sav. gyventojų mirtingumo dėl dažniausiai nustatytų mirties priežasčių palyginimas su Lietuvos ir Utenos apskrities bendru mirtingumu dėl atitinkamų mirties priežasčių vidurkiu
2.6	paveikslas	Visagino savivaldybės teritorijos požeminio vandens baseinai.
2.7	paveikslas	Visagino savivaldybės teritorijos technogeninė apkrova gruntiniam vandeniui
2.8	paveikslas	Visagino savivaldybės teritorija Lietuvos upių baseinų atžvilgiu
2.9	paveikslas	Visagino sav. vandens telkinių būklė
2.10	paveikslas	Visagino savivaldybės saugomos teritorijos
2.11	paveikslas	Gamtinis karkasas Visagino savivaldybės teritorijoje
2.12	paveikslas	Visagino savivaldybės teritorijoje esančios kultūros vertybės
6.1	paveikslas	Atliekų tvarkymo hierarchijos schema

Ivadas

Strateginis Planų ir programų strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV) – tai tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, per kurį rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, konsultuojama, atsižvelgiama į vertinimo ir konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo. SPAV atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimo Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo (TAR, 2014, Nr. 20928) (toliau – Aprašas). Aprašo 6.1 p. nurodyta, kad strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV) yra privalomas, kai planai ir programos skirti atliekų tvarkymui.

Atliekamo SPAV tikslai yra:

- nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai;
- užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su atsakingomis už aplinkos apsaugą valstybės ir savivaldybės institucijomis, įstaigomis ir visuomene;
- užtikrinti, kad plano rengimo organizatorius turės išsamią informaciją apie galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į ją.

Plano SPAV principai:

- alternatyvų identifikavimas ir lyginimas;
- pasekmių aplinkai analizė bei tobulinimas aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais;
- dialogo užtikrinimas tarp plano rengėjų ir organizatorių, vertinimo subjektų (valstybės ir savivaldybės institucijų, atsakingų už aplinkos apsaugą, sveikatos apsaugą, saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, kultūros vertybių apsaugą) bei visuomenės.

SPAV procese dalyvauja:

1. Plano rengimo organizatorius – Visagino savivaldybės administracija, Parko g. 14, 31139 Visaginas; kontaktinis asmuo – Visagino savivaldybės administracijos Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus vyresnioji specialistė Danutė Kardelienė, tel. (8 386) 61 092, mob. (8 655) 24 360, el. p. danute.kardeliene@visaginas.lt;
2. Plano ir SPAV rengėjas – UAB „JOSTRA“, J. Tumo-Vaižganto g. 8-3, 01108 Vilnius, tel. (8 5) 277 3777, el. p. ak@jostra.lt;
3. Vertinimo subjektai (valstybės ir savivaldybės institucijos, nagrinėjančios strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentus ir pagal kompetenciją teikiančios išvadas):
 - 3.1. Aplinkos apsaugos agentūra;
 - 3.2. Utenos visuomenės sveikatos centras;
 - 3.3. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
 - 3.4. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritorinis padalinys;
 - 3.5. Visagino savivaldybės administracija;
 - 3.6. Zarasų rajono savivaldybės administracija;
 - 3.7. Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
4. Visuomenė.

Visuomenės informavimas apie pradedamą rengti SPAV apimties nustatymo dokumentą atliktas pagal LR aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. D1-208 (TAR, 2015, Nr. 3664) pakeistą Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašą. Informacija paskelbta:

- 2015 m. balandžio 10 d. Visagino savivaldybės tinklalapyje <http://www.visaginas.lt/index.php?535158932>;
- 2015 m. balandžio 10 d. Visagino savivaldybės skelbimų lentoje.

1 Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis

Plano rengimo tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius, ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančią viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą visiems savivaldybės gyventojams.

Planas ruošiamas vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimais.

Pagrindiniai VATP numatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014–2020 metų laikotarpiu yra:

- sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;
- užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- išplėtoti atskiros atliekų surinkimo sistemą;
- užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą.

Su rengiamu Planu susiję kiti planai ir programos:

1. Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas;
2. Utenos apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas;
3. Utenos regiono 2014–2020 metų plėtros planas;
4. Utenos regiono atliekų tvarkymo planas 2008–2018 metams;
5. Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas (projektas);
6. Specialiosios žemės ir miško naudojimosi sąlygos (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2008, Nr. 44-1643; su vėlesniais pakeitimais);
7. LR Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 153-5571; su vėlesniais pakeitimais);
8. LR Nekilnojamųjų Kultūros vertybių registras;
9. Saugomų teritorijų valstybės kadastras;
10. LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
11. Gamtinio karkaso nuostatai (Žin., 2007, Nr. 22-858; su vėlesniais pakeitimais);
12. Bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai (Žin., 2006, Nr. 44-1606; su vėlesniais pakeitimais);
13. Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatai (Žin., 2008, Nr. 414-1606);
14. Kiti planai ir programos, institucijų strateginiai ir veiklos planai.

2 Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas

2.1. Esama aplinkos būklė

2.1.1. Geografinė padėtis, administracinis pasiskirstymas, demografiniai rodikliai

Visagino savivaldybė – viena iš šešių Utenos apskritį sudarančių savivaldybių. Savivaldybė yra Lietuvos šiaurietinėje dalyje. Savivaldybė iš šiaurės ribojasi su Zarasų rajono savivaldybe, iš pietų – su Ignalinos rajono savivaldybe. Rytinė savivaldybės dalis ribojasi su Baltarusijos siena. Savivaldybėje seniūnijų nėra.

Savivaldybė užima 58 km² (0,8 proc. Utenos apskrities ir 0,09 proc. Lietuvos ploto), gyventojų skaičius 2014m. – 20 627 (14,47 proc. Utenos apskrities ir 0,70 proc. Lietuvos gyventojų), gyventojų tankumas – 355,64 gyv./km². Didžioji dauguma gyvenančiųjų (99,54 proc.) yra Visagino miesto gyventojai (20 532).

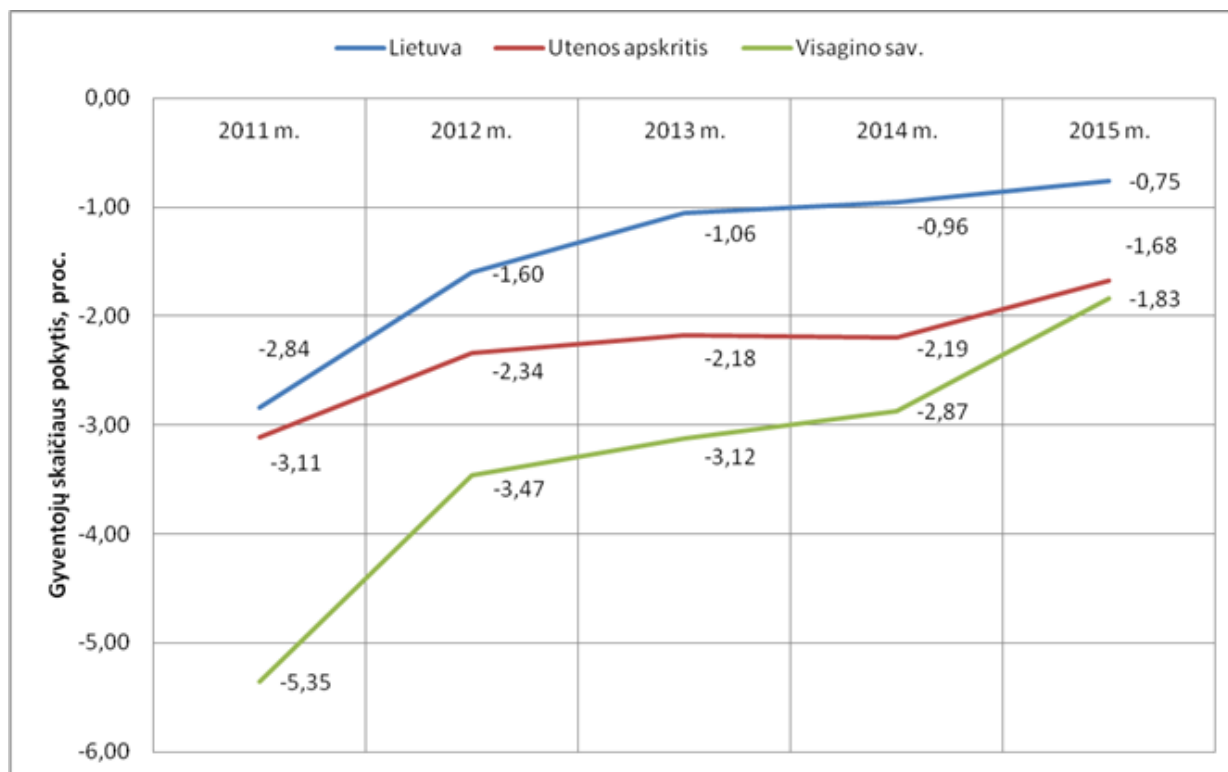
Pro Visaginą eina viena svarbiausių Lietuvos geležinkelio linija Sankt Peterburgas–Daugpilis–Vilnius–Varšuva–Berlynas.

Gyventojų skaičiaus atžvilgiu, Visagino sav. yra mažėjanti, nuo 2010 iki 2015 m. gyventojų skaičius čia sumažėjo 3 743 asmenimis arba 15,6 proc. savivaldybės gyventojų (nuo 23 992 iki 20 249).

2.1 lentelė. Lietuvos, Utenos apskrities ir Visagino sav. gyventojų skaičiaus pokytis 2010–2015 m. (metų pradžios duomenys)

	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Gyventojų skaičius:						
Lietuvoje	3.141.976	3.052.588	3.003.641	2.971.905	2.943.472	2.921.262
Utenos apskrityje	157.472	152.577	149.001	145.760	142.564	140.170
Visagino sav.	23.992	22.708	21.921	21.237	20.627	20.249
Gyventojų skaičiaus pokytis asmenimis:						
Lietuvoje	-	-89.388	-48.947	-31.736	-28.433	-22.210
Utenos apskrityje	-	-4.895	-3.576	-3.241	-3.196	-2.394
Visagino sav.	-	-1.284	-787	-684	-610	-378

Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

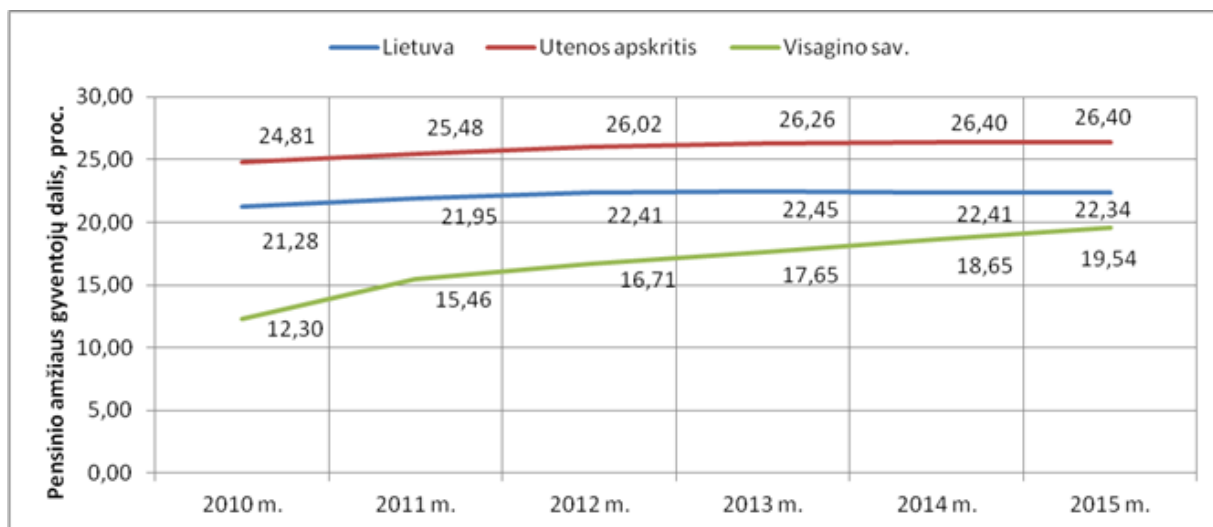
2.1 paveikslas. Lietuvos, Utenos apskrities ir Visagino savivaldybės gyventojų skaičiaus pokyčio palyginimas 2010–2015 m. (metų pradžios duomenys). Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

Visagino savivaldybė yra sparčiai senstanti. Pensinio amžiaus gyventojų, palyginus su 2010 m., dalis 2015 m. pradžioje padidėjo 7,24 proc. (nuo 12,3 iki 19,54 proc.).

2.2 lentelė. Pensinio amžiaus gyventojų skaičius Lietuvoje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje

	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Pensinio amžiaus gyventojų skaičius:						
Lietuvoje	668.664	669.986	673.010	667.102	659.704	652.675
Utenos apskrityje	39.064	38.871	38.777	38.272	37.635	37.008
Visagino sav.	2.950	3.511	3.662	3.749	3.846	3.956

Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

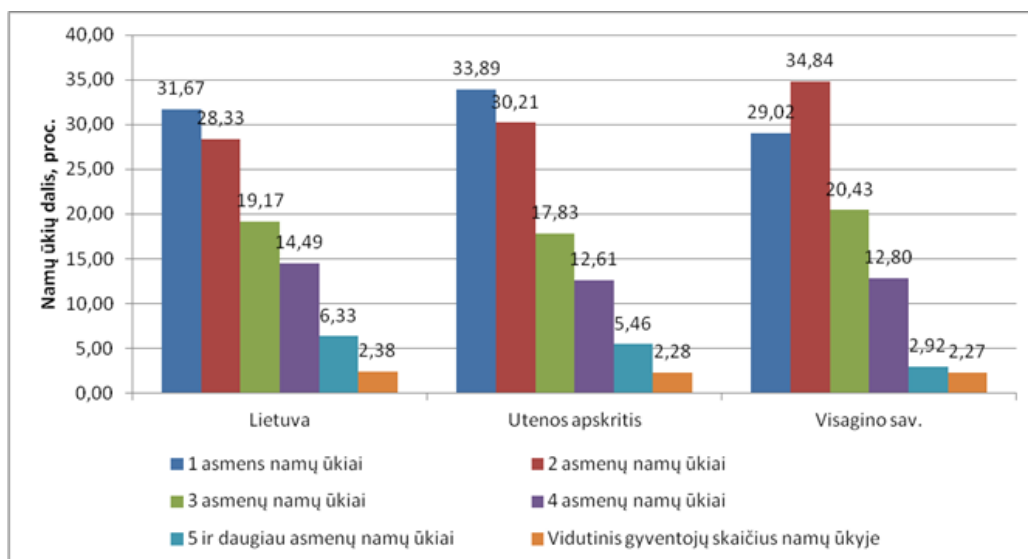

2

.2 paveikslas. Pensinio amžiaus gyventojų pokyčio palyginimas Lietuvos, Utenos apskrities ir Visagino savivaldybės mastu. Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

Didžiojoje dalyje Visagino sav. namų ūkių gyvena mažiau nei 4 gyventojai (84,29 proc. namų ūkių), iš jų 29,02 proc. sudaro vieno asmens namų ūkiai, 34,84 proc. – dviejų asmenų, 20,43 proc. – trijų asmenų namų ūkiai. Vidutinis gyventojų skaičius namų ūkyje yra 2,27.

2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, Visagino sav. įregistruota 11 046 tradicinių būstų, iš kurių 0,46 proc. – vieno buto gyvenamieji namai, 0,02 proc. – butai dviejų butų gyvenamuosiuose namuose, 99,52 proc. – butai daugiabučiuose namuose. Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, 2014 m. pabaigoje buvo 29,3 m².

2.3

paveikslas. Asmenų, gyvenančių 1 namų ūkyje, skaičiaus Lietuvoje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje palyginimas. Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

Statistikos departamento duomenys rodo, kad veikiančių juridinių subjektų skaičius Visagino sav. sumažėjo (palyginus su 2010 m.) nuo 463 iki 426, t. y. 7,99 proc. Iš šių ūkio subjektų didžioji dalis užsiima didmenine ir mažmenine prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu (105), kita aptarnavimo veikla (74), statyba (49), apdirbamąja gamyba (35), profesine, moksline ir technine veikla (32).

3 lentelė. Visagino savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus 2010–2015 m. (metų pradžioje) pokytis

2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
463	489	441	478	471	426

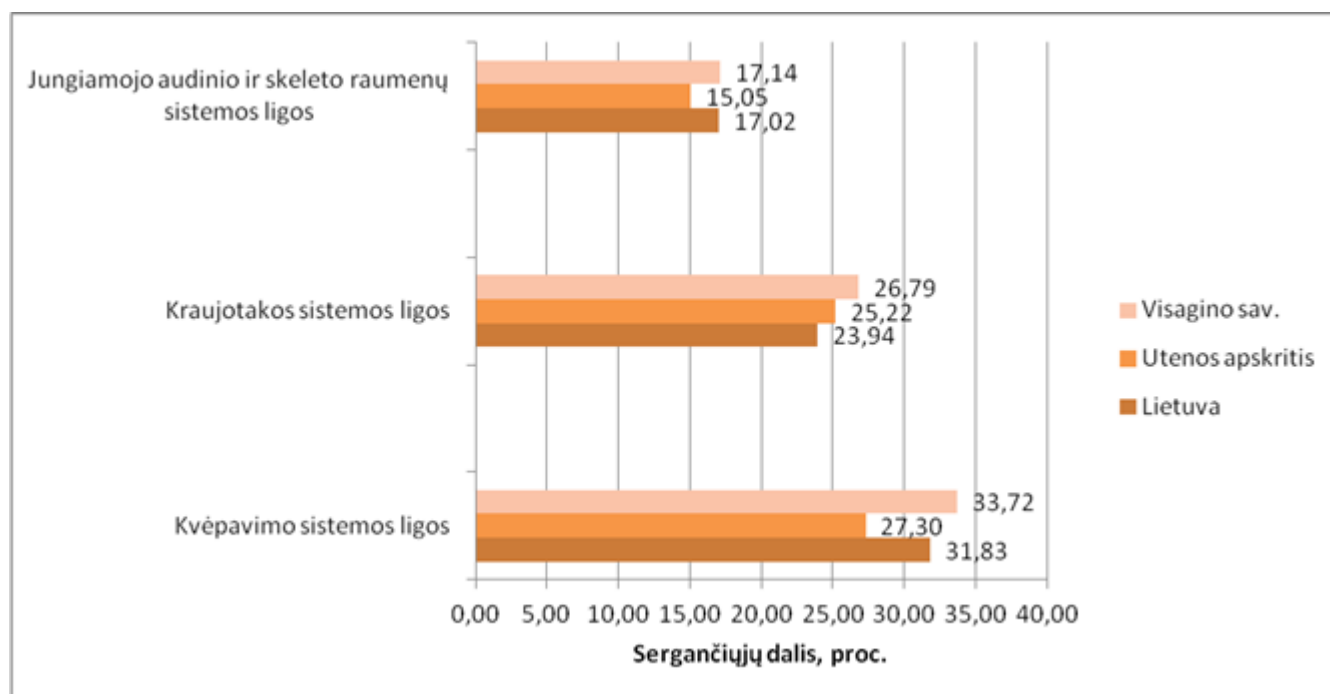
Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

2.1.2. Gyventojų sveikatos būklė

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2013 m. Visagino sav. gyventojai daugiausiai sirgo kvėpavimo sistemos ligomis (iš viso užregistruota 7 059 sergantys asmenys, t. y. 33,72 proc. savivaldybės gyventojų). Didesnę dalį šiai grupei priskiriamų susirgimų sudarė ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas (net 81,97 proc. visų užregistruotų kvėpavimo sistemos ligų atvejų). Kraujotakos sistemos ligomis savivaldybėje 2013 m. sirgo 5 608 asmenys, 26,79 proc. savivaldybės gyventojų, ir iš šios susirgimų grupės labai ryškiai išsiskiria hipertenzinės ligos (86,88 proc. visų užregistruotų kraujotakos sistemos ligų atvejų). Kraujotakos sistemos ligomis daugiausia serganti gyventojų grupė yra 65 metų amžiaus ir vyresni gyventojai (1000-iai gyventojų teko 678 sergantys), kvėpavimo sistemos ligomis labiausiai serga gyventojai iki 17 metų amžiaus (1000-iai gyventojų tenka 696 sergantys).

Jungiamojo audinio ir skeleto raumenų ligomis 2013 m. sirgo 3 587 asmenys, 17,14 proc. savivaldybės gyventojų, iš šios susirgimų grupės išsiskiria artropatijos (29,72 proc. visų užregistruotų jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligų atvejų).

Palyginus su bendru Lietuvos ir Utenos apskrities gyventojų sergamumu atitinkamomis ligomis, Visagino sav. pasižymi didesniu gyventojų sergamumu kraujotakos ir kvėpavimo sistemos ligomis (žr. 2.4 pav.).

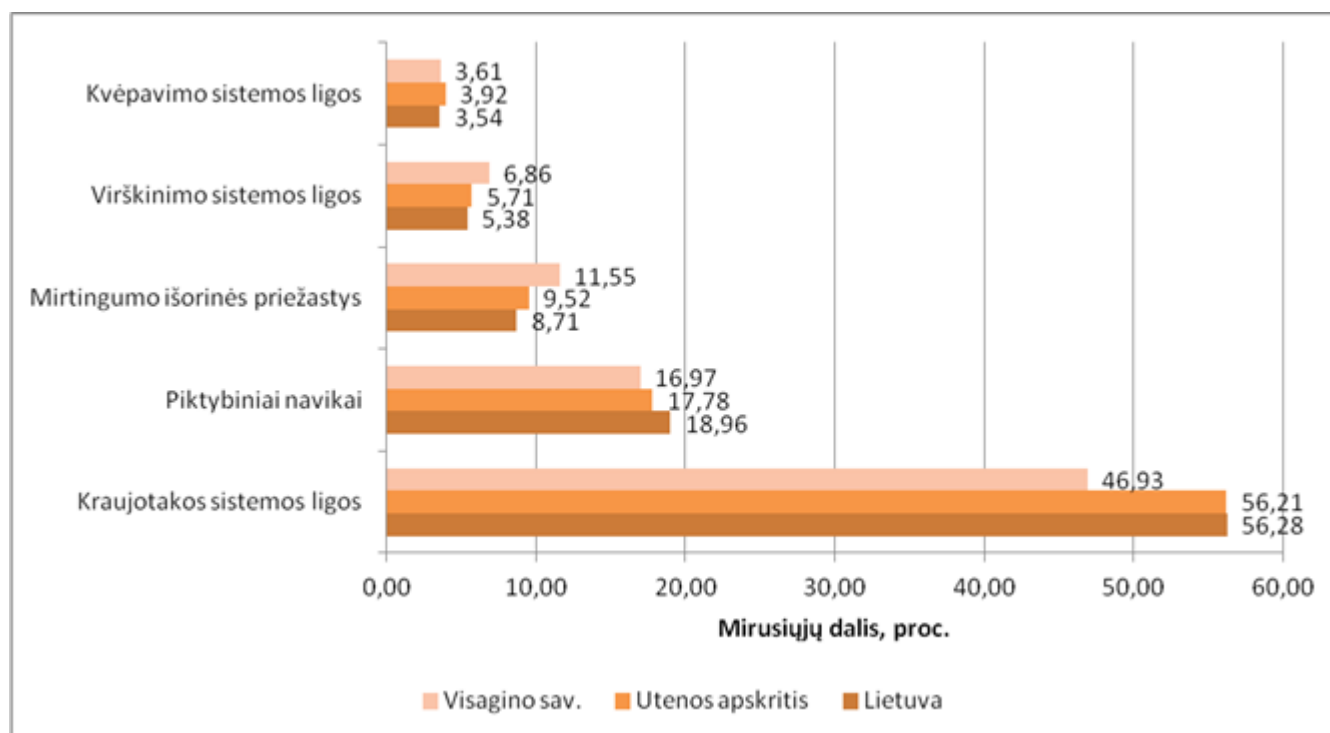

2.4 paveikslas. Visagino savivaldybės gyventojų sergamumo dažniausiai užregistruojamomis ligomis palyginimas su Lietuvos ir Utenos apskrities bendru sergamumo atitinkamomis ligomis vidurkiu. *Informacijos šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.*

Kiti labiau paplitę susirgimai Visagino sav.: urogenitalinės sistemos ligos (3 460 sergantys asmenys arba 16,53 proc. savivaldybės gyventojų), endokrininės sistemos ligos (3 466 sergantys asmenys, 16,56 proc. gyventojų).

Pagrindinė mirties priežastis Visagino sav. 2013 m. buvo kraujotakos sistemos ligos, kurios sudarė 46,93 proc. visų mirties priežasčių. 16,97 proc. mirties priežasčių sudarė mirtys dėl piktybinių navikų, 11,55 proc. – dėl išorinių priežasčių (t. y. dėl nelaimingų atsitikimų, transporto įvykių, nukritimų, paskendimų ir kt.). Šios trys priežastys sudarė 75,45 proc. bendro mirčių skaičiaus. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirusiųjų Visagino savivaldybėje, palyginus su Lietuvos ir Utenos apskrities statistika, yra 9 proc. mažiau, tačiau daugiau atitinkamai 3 ir 2 proc. daugiau mirusiųjų dėl išorinių priežasčių.

Mirtingumas savivaldybėje yra mažesnis už bendrą Lietuvos ir Utenos apskrities mirtingumo rodiklį – 100 tūkst. gyventojų tenka 2 687 mirusieji (Lietuvoje ir Utenos apskrityje atitinkamai 2 825 ir 3 669 mirusieji).

2.5 paveikslas. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumo dėl dažniausiai nustatytų mirties priežasčių palyginimas su Lietuvos ir Utenos apskrities bendru mirtingumu dėl atitinkamų mirties priežasčių vidurkiu. Informacijos šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.

2.1.3. Aplinkos oro būklė

Oro kokybė turi didelę įtaką žmonių sveikatai, klimato kaitai, žemės ūkiui, kultūriniais ir kitiems objektams. Pagrindiniais oro teršėjais yra laikomi autotransportas, pramonės įmonės, energetikos objektai (katilinės, elektrinės).

Oro taršos poveikis žmogaus organizmui priklauso nuo teršalų tipo, kiekio, nuo kitų teršalų koncentracijų aplinkos ore, nuo skirtingo kiekvieno žmogaus jautrumo, nuo teršalų poveikio trukmės (kaip ilgai būnama užterštoje aplinkoje).

Oro užterštumo poveikis žmonių sveikatai pasireiškia plaučių funkcijų pakenkimais, respiracinėmis ligomis, imunitinės sistemos silpnėjimu ir kt. Dažniausi yra kvėpavimo sistemos pažeidimai, kurie pasireiškia tokiais simptomais kaip kosulys, nosies ir gerklės gleivinių dirginimas ir kitais. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, oro užterštumas kietosiomis dalelėmis (KD10) turi gana didelę įtaką sergamumo kvėpavimo takų bei širdies ir kraujagyslių ligų padidėjimui. Dėl didelės azoto oksidų (NOx) koncentracijos didėja plaučių jautrumas kitiems teršalams.

Europos aplinkos agentūros teigimu, kietosios dalelės ir pažemio ozonas yra visuotinai pripažįstami kaip svarbiausi kenksmingumo sveikatai pasme.

Smulkios kietosios dalelės (KD10, KD2,5) į aplinką daugiausia patenka iš pramonės ir energetikos įmonių, transporto priemonių. Pavasario pradžioje jų koncentracija padidėja nutirpus sniegui (pakeliamos nuo gatvių).

Ozonas (O₃) yra vienas iš labiausiai paplitusių antrinių teršalų, kuris tiesiogiai į atmosferą neišmetamas, bet fotocheminių reakcijų metu susiformuoja iš kitų junginių – taip vadinamų ozono pirmtakų (daugiausia azoto oksidų ir lakiųjų organinių junginių). Be to, ozonas oro masių gali būti pernešamas šimtus kilometrų per dieną, todėl šio teršalo koncentracija kaimo vietovėse gali būti gerokai didesnė nei miestų centruose ar prie intensyviausio eismo gatvių.

Azoto oksidai (NO_x) daugiausia susidaro deginant organinį kurą (akmens anglis, naftos produktus, dujas).

Visagino sav. 2014 m. iš stacionarių taršos šaltinių (pagal Aplinkos ministerijai teikiamas ataskaitas, forma 2-Atmosfera) į aplinkos orą išmesta 714,23 t teršalų. Šis kiekis sudaro 1,26 proc. Lietuvos ir 40,68 proc. Utenos apskrities bendro iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio.

2.4 lentelė. Taršos į aplinkos orą iš stacionarių šaltinių išmetamų medžiagų struktūra Visagino sav. 2014 m.

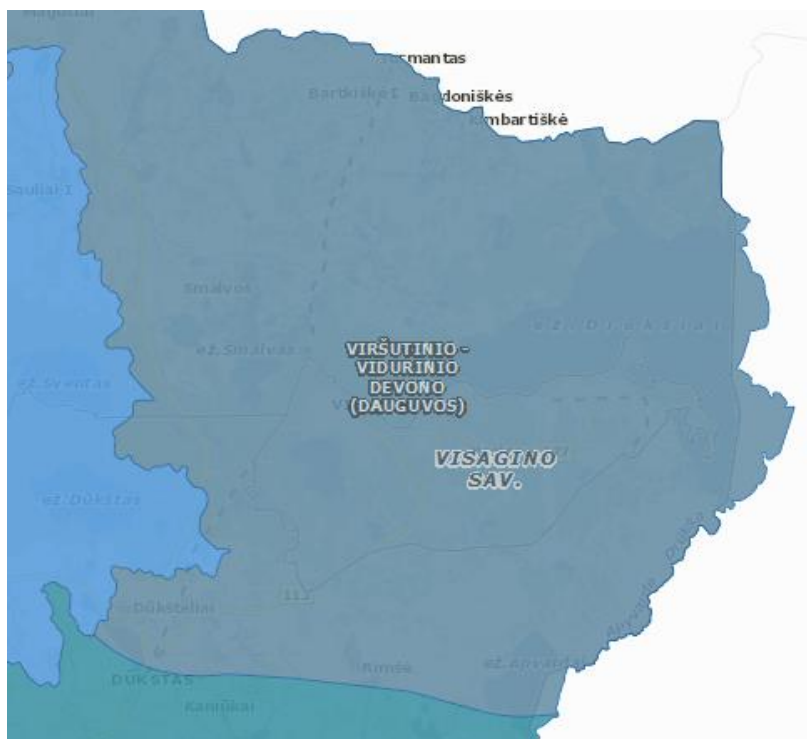
Bendras išmetamų medžiagų kiekis (t/metus)	Kietos medžiagos (%)	Sieros anhidridas (%)	Azoto oksidai (%)	Anglies monoksidas (%)	Lakieji organiniai junginiai (%)	Ksilolas (ksilenas, dimetilbenzolas) (%)
714,23	1,55	0	14,84	80,42	1,73	0,03

Informacijos šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra.

Pagal valstybinę aplinkos monitoringo programą Utenos regione oro kokybės tyrimai atliekami neurbanizuotose vietovėse – tokiose, kokiose toli nuo taršos šaltinių yra įrengta Aukštaitijos oro monitoringo stotelė. Vadovaujantis jos duomenimis, 2014 m. Utenos regione vidutinė metinė kietųjų dalelių (KD₁₀) koncentracija buvo 13,6 µg/m³, KD_{2,5} – 11,5 µg/m³, sieros dioksido – 1,6 µg/m³, benzeno – 1,0 µg/m³, azoto dioksido (NO₂) – 3,9 µg/m³, anglies monoksido – 0,15 µg/m³. Šie rodikliai neviršijo metinių ribinių verčių bei Lietuvos teisės aktuose ir ES direktyvose nustatytų normų.

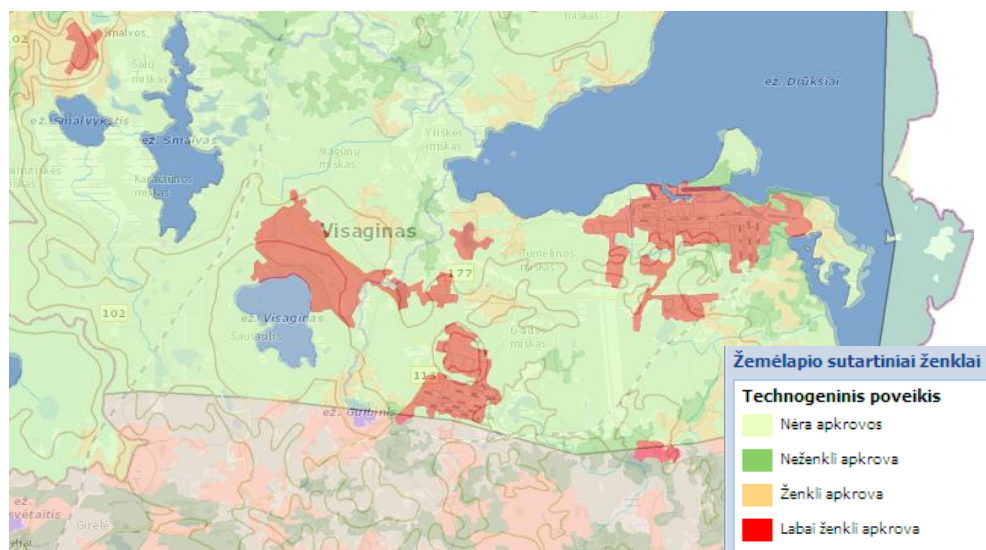
2.1.4. Vandens būklė

Visagino sav. teritorija patenka į vieną – Viršutinio – vidurinio devono (Dauguvos) – požeminio vandens baseiną (žr. 2.6 pav.).

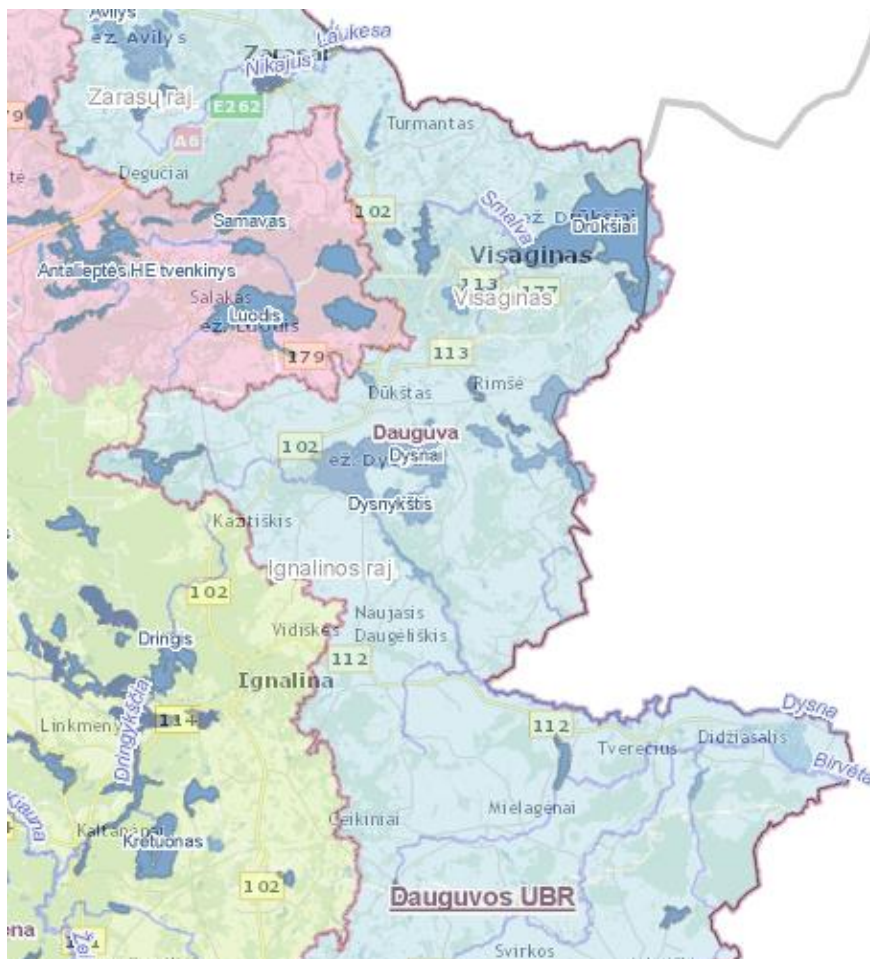
2.6 paveikslas. Visagino savivaldybės teritorijos požeminio vandens baseinai. Informacijos šaltinis: AIVIKS.

Toliau 2.7 pav. pateiktas Visagino sav. teritorijoje nustatytos technogeninės apkrovos gruntiniam vandeniui žemėlapis. Matyti, kad gana didelė dalis Visagino sav. teritorijos gruntinių vandenų patiria ženklų ir labai ženklų technogeninę apkrovą.

2.7 paveikslas. Visagino savivaldybės teritorijos technogeninė apkrova gruntiniam vandeniui. Informacijos šaltinis: AIVIKS.

Visa Visagino sav. teritorija patenka į Dauguvos upių baseinų rajoną.

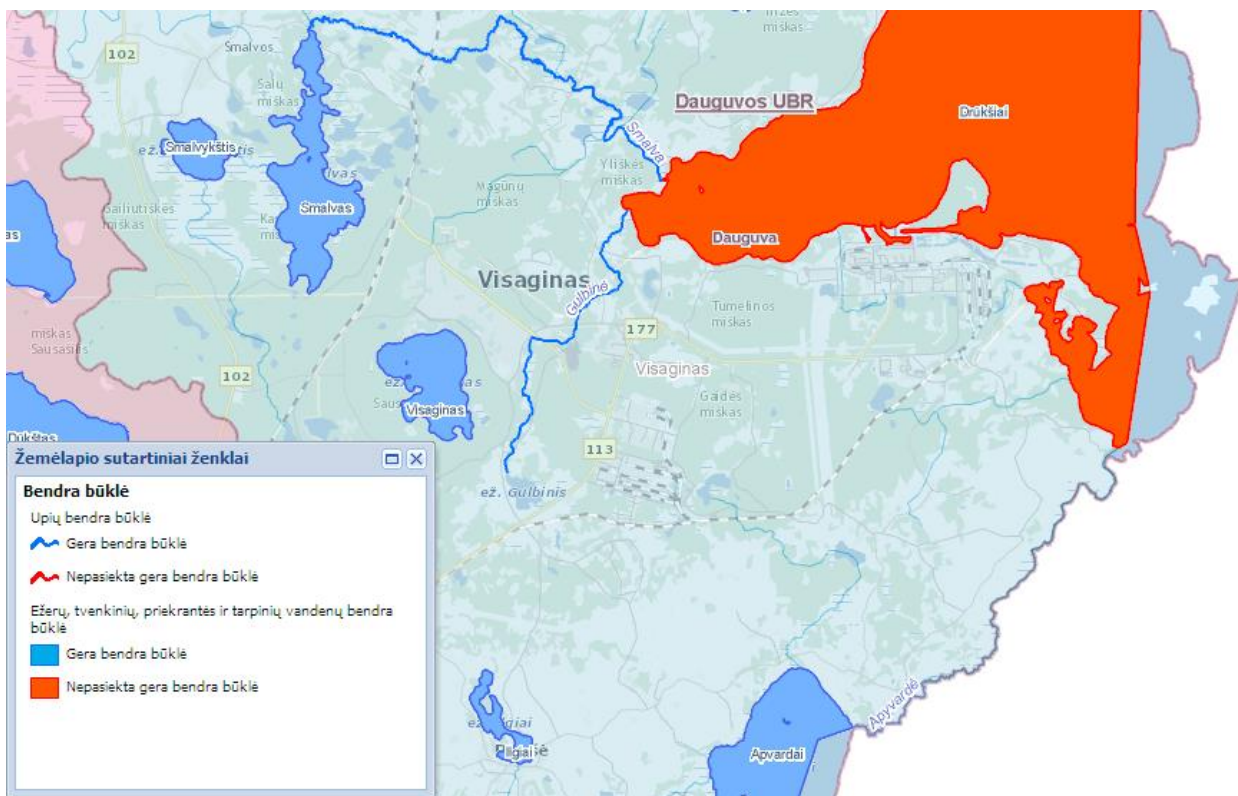
2.8 paveikslas. Visagino savivaldybės teritorija Lietuvos upių baseinų atžvilgiu. Informacijos šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra.

Hidrografinį tinklą formuojanti svarbesnės upės yra Gulbinė, Visaginas, Apyvardas. Ežerai: Visaginas, Gulbinis, Pasamanė, Eglinis, Skrytas.

Didžiausią poveikį vandens telkinių būklei daro vandens tarša organinėmis, biogeninėmis bei pavojingomis medžiagomis ir hidromorfologiniai pakeitimai – upių vagų ištiesinimas ir vandentakių užtvėnkimas, ir kiti poveikiai, susiję su žemės sausinimu, rekreacija ir kt.

Antropogeninės taršos šaltiniai pagal jų poveikio būdą skirstomi į sutelktosios ir pasklidosios taršos šaltinius. Sutelktosios taršos šaltiniai – tai miestų, gyvenviečių, pramonės įmonių bei paviršinių nuotekų išleistuvai. Sutelktoji tarša labiausiai pasireiškia per didelius išleidžiamus organinių medžiagų (išreikšto BDS7), bendro fosforo kiekius, o taip pat pasižymi ir pavojingų cheminių medžiagų išmetimais. Pasklidosios taršos šaltiniai – žemės ūkyje susidaranti mėšlo ir mineralinių trąšų apkrovos bei gyventojų, kurių namų ūkiai neprijungti prie nuotekų surinkimo tinklų, taršos apkrovos.

Visagino sav. teritorijoje paviršiniai vandens telkiniai atitinka vandens kokybės geros būklės reikalavimus (žr. 2.9 pav.).

2.9 paveikslas. Visagino sav. vandens telkinių būklė. *Informacijos šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra.*

Paviršinių nuotekų 2012 m. išleista 60.252,0 tūkst. m³, ir iš jų nedidelė dalis (2,21 proc.) buvo išvalyta iki nustatytų normų. Likusi dalis nuotekų – 58.920,0 tūkst. m³ – buvo išleistos nevalytos, kadangi jų valyti nereikia.

2.5 lentelė. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas Visagino sav. teritorijoje 2012 m., tūkst. m³ per metus

Išleista į paviršinius vandenis:				
Iš viso	Išvalytų iki nustatytų normų	Nepakankamai išvalytų	Nereikalaujančių valymo	Užterštų (be valymo)
60.252,0	1.332,0	0,0	58.920,0	0

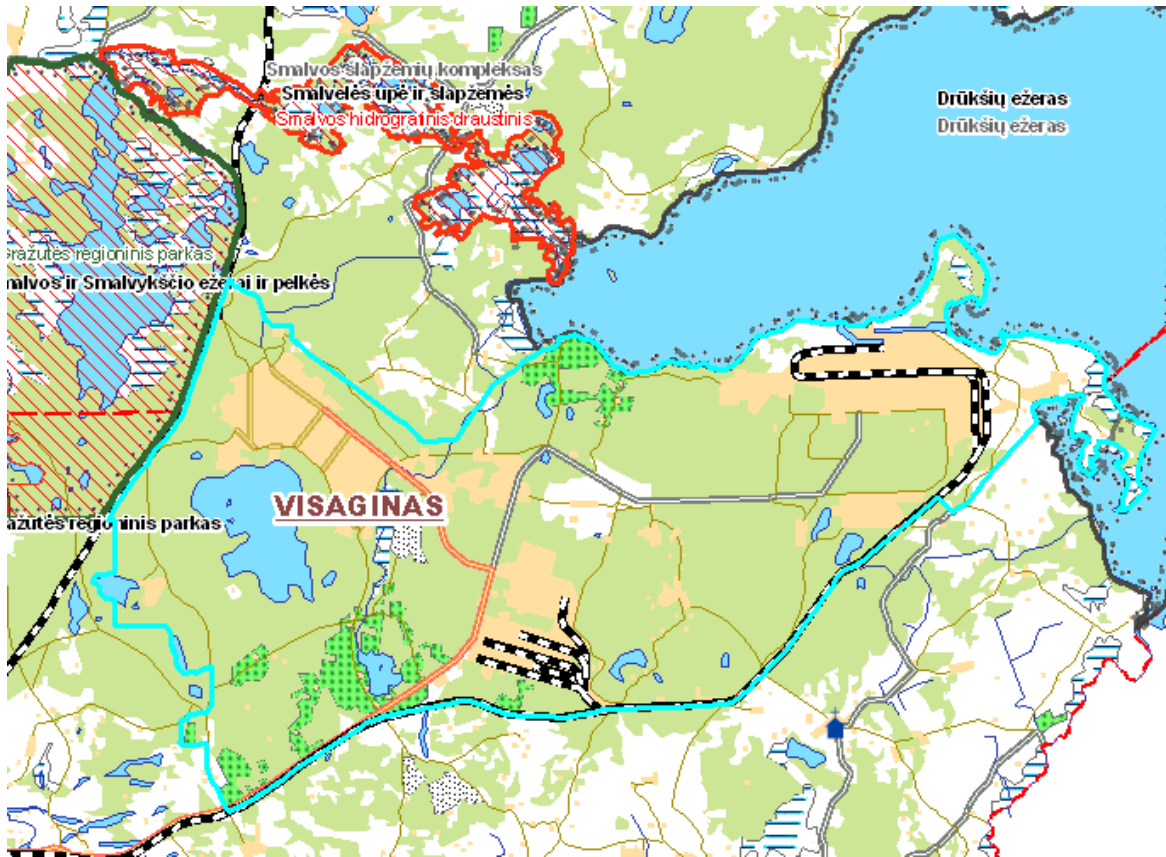
Informacijos šaltinis: Statistikos departamentas.

2.1.5. Kraštovaizdis, biologinė įvairovė, saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai

Visagino savivaldybėje yra 2 saugomos teritorijos, kur saugomi unikalūs arba tipiškai gamtinio bei kultūrinio kraštovaizdžio kompleksai ir objektai.

Nagrinėjamoje teritorijoje esančiame Drūkšių ežere yra įsteigtos 2 Natura 2000 teritorijos, skirtos paukščių (43,13 ha) ir buveinių (2,34 ha) apsaugai. Čia yra saugomi didieji baubliai (*Botaurus stellaris*) ir didieji baltieji garniai (*Egretta alba*) bei paprastojo kirtiklio ir ūdros buveinės.

Toliau 2.10 paveiksle pateiktos savivaldybės teritorijoje esančių saugomų teritorijų buvimo vietos.

2.10 paveikslas. Visagino savivaldybės saugomos teritorijos. Informacijos šaltinis: *Saugomų teritorijų valstybės kadastras.*

Didžioji dalis saugomų teritorijų plotų patenka į gamtinį karkasą – kraštovaizdžio ekologinio stabilizavimo pagrindą (žr. 2.11 pav.). Tai erdvinė sistema, kuri išreiškia gamtinio kraštovaizdžio apsaugos bei formavimo prioritetą. Jo paskirtis yra:

- 1) sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti;
- 2) sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;
- 3) saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- 4) didinti miškingumą;
- 5) optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos bei technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

SUTARTINIAI ŽENKLAI IR ŽYMĖJIMAI

	Valstybinė siena		SUDĖTINĖS GAMTINIO KARKASO DALYS
	Apkričių riba		Geoekologinės takoskyros
	Rajono riba		Vidinio stabilizavimo arealai
	Magistralinis kelias		Migracijos koridoriai
	Krašto keliai		KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO KRYPTYS
	Gelžinkelis		Išlaikomos ir saugomos esamos natūralios kraštovaizdžio pobūdį
	Miestas		Palaikomos ir stiprinamos esamos kraštovaizdžio natūralumas
	Rėvas, upė		Gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkūriantys elementai
			YPAČ SAUGOMOS TERITORIJOS
			Valstybiniai rezervatai
			Nacionaliniai ir regioniniai parkai
			Valstybiniai draustiniai
			Perspektyvinės valstybinių parkų ribos

2.11 paveikslas. Gamtinis karkasas Visagino savivaldybės teritorijoje. Informacijos šaltinis: LR teritorijos bendrasis planas.

Gamtinio karkasas susideda iš šių dalių:

- geoekologinės takoskyros – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantės, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines geosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;
- geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms;

- migraciniai koridoriai – slėniai, raguvynai bei dubakloniai ir kitos teritorijos, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo (naudojimo ir apsaugos) kryptys:

- išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis;
- palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas;
- gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

2.1.6. Kultūros paveldo objektai

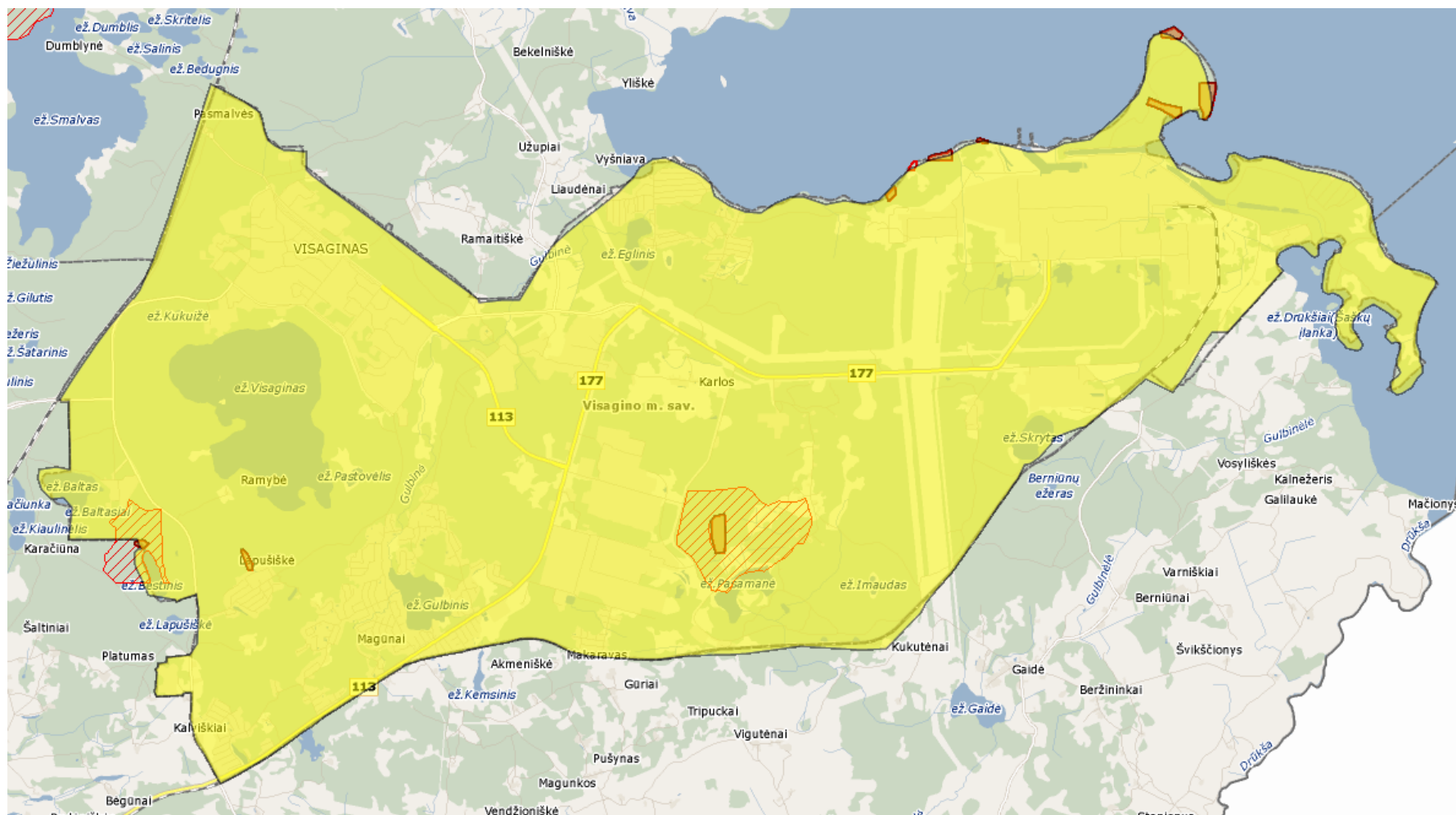
Visagino savivaldybėje yra 11 kultūros paveldo objektų, įregistruotų Kultūros vertybių registre. Jų sąrašas pateiktas žemiau esančioje 2.6 lentelėje. Informacija apie jų išsidėstymą savivaldybės teritorijoje pateikiama 2.12 pav.

2.6 lentelė. Visagino savivaldybės teritorijoje esančios nekilnojamosios kultūros vertybės

Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas
17156	Čeberakų, Pasamanės piliakalnis, vad. Bažnyčiakalniū	Visagino sav., Čeberakų k.
31084	Grikiniškės senovės gyvenvietė	Visagino sav., Drūkšinių k.
31085	Grikiniškės senovės gyvenvietė II	Visagino sav., Drūkšinių k.
31086	Grikiniškės senovės gyvenvietė III	Visagino sav., Drūkšinių k.
21514	Lapušiškės kalnas	Visagino sav., Lapušiškės k.
13006	Lapušiškės, Sausalio pilkapynas, vad. Žuvėdų kapais	Visagino sav., Lapušiškės k.
31089	Petriškės piliakalnis	Visagino sav., Drūkšinių k.
31087	Petriškės senovės gyvenvietė	Visagino sav., Drūkšinių k.
31088	Petriškės senovės gyvenvietė II	Visagino sav., Drūkšinių k.
34726	Petriškės senovės gyvenvietė III	Visagino sav., Drūkšinių k.
31275	Stabatiškės dvarvietė	Visagino sav., Drūkšinių k.

Informacijos šaltinis: Kultūros vertybių registras, prieiga internetu: <http://kvr.kpd.lt/heritage/>.

Lietuvoje kultūros paveldo apsauga reglamentuojama LR Konstitucijos 42, 47 ir 54 straipsniais. Nekilnojamo kultūros paveldo objektai saugomi remiantis LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, LR saugomų teritorijų įstatymu, LR teritorijų planavimo įstatymu, o kilnojamosios kultūros vertybės – LR kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu. Įgyvendinant Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą 2015–2020 metams, bus vadovaujamasi visais teisės aktais, reglamentuojančiais kultūros paveldo objektų apsaugą.

2.12 paveikslas. Visagino savivaldybės teritorijoje esančios kultūros vertybės. Informacijos šaltinis: Kultūros vertybių registras.

2.1.7. Informacija apie Visagino savivaldybės teritorijoje eksploatuojamus ir planuojamus atliekų tvarkymo įrenginius

Didelių gabaritų atliekų surinkimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelės

Šiuo metu Visagino sav. teritorijoje Karlų k., kartu su biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštele, yra įrengta 1 didelių ir pavojingų atliekų saugojimo aikštelė, kurios projektinis pajėgumas – 1 110 tonų atliekų per metus. Joje yra surenkamos šios buityje susidarančios atliekos: pavojingos, biologiškai skaidžios, popieriaus, stiklo, plastiko, didžiosios, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos bei padangų atliekos.

Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelės projektinis pajėgumas – 500 tonų atliekų per metus.

Naujų atliekų aikštelių įrengti nėra planuojama.

Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelės

Visagino savivaldybėje šiuo metu įrengtos 40 antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, t. y. vienas konteinerių komplektas tenka 627 gyventojams (vadovaujantis Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo 2007–2013 m. planu turi būti įrengta ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų). Tokių aikštelių kol kas nėra įrengta sodų bei garažų bendrijose, kaimuose. Siekiant įgyvendinti VSATP reikalavimus Visagino savivaldybėje reikia papildomai dar 28 47 aikštelių.

2.7 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių skaičius Visagino sav. 2014 m.

Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	Trūkstamų aikštelių skaičius, įskaitant kaimus, vnt.	Sodų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	Trūkstamų aikštelių skaičius sodų bendrijose, vnt.	Garažų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės garažų bendrijose, vnt.	Trūkstamas aikštelių skaičius garažų bendrijose, vnt.
40	627	12	3	0	21	9	9	14

Informacijos šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Visagino savivaldybės duomenys.

2.8 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių skaičius pagal atskiras rūšis Visagino sav. 2014 m.

Antrinių žaliavų konteineriai stiklui, vnt.			Antrinių žaliavų konteineriai plastikui, vnt.			Antrinių žaliavų konteineriai popieriui, vnt.		
Turimi	Naudojami	Trūkstami	Turimi	Naudojami	Trūkstami	Turimi	Naudojami	Trūkstami
67	67	91	67	67	91	39	83	91

Informacijos šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Visagino savivaldybės duomenys.

2.2. Esamos būklės pokyčiai, jeigu Planas nebus įgyvendintas

Jeigu planas nebūtų įgyvendintas („nulinė“ alternatyva), būtų sudarytos prielaidos aplinkos būklės blogėjimui lyginant su būkle, apibūdinta šios ataskaitos 2.1 skyriuje. Neįgyvendinus Plane numatytų priemonių, atliekų, patenkančių į regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, kiekiai nemažėtų tiek, kad būtų pasiektos Valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatytos atliekų tvarkymo užduotys, atskiri atliekų srautai nebūtų surenkami atskirai, nebūtų diegiama konteinerių identifikavimo sistema, kurios tikslas yra pagerinti atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatinti gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas, nebūtų padidinti atskirai surenkamų ir perdirbamų ar kitaip panaudojamų antrinių žaliavų ir kitų atliekų kiekiai. Visa tai sudarytų prielaidas aplinkos (oro, vandens, dirvožemio, gamtinių išteklių būklei), o tuo pačiu ir visuomenės sveikatos būklės blogėjimui. Strateginio pasekmių aplinkai vertinamo rezultatai pagal abi alternatyvas yra pateikti 6 skyriuje.

3 Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos

Teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinant Planą – tai saugomos teritorijos, gamtinis karkasas, gamtos ir kultūros paveldo objektai. Jų aplinkos charakteristikos pateiktos 2.1 šios ataskaitos skyriuje.

4 Su planu ar programa susijusios aplinkos apsaugos problemos

Atliekų tvarkymas gali turėti neigiamą įtaką gamtinei ir socialinei aplinkai – oro, vandens, dirvožemio kokybei, klimato kaitai, daroma žala augalams ir gyvūnams, pastatams, taip pat nukenčia kraštovaizdis, išsiskiria kvapai, dulkės, triukšmas.

Pagrindinė su atliekų tvarkymu susijusi aplinkosaugos problema – įtaka klimato kaitai, kurią lemia šiltnamio dujų (ypatingai metano) išsiskyrimas iš komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose. Juose išskiriamas metano kiekis klimato kaitai vertinamas, kaip reikšmingas. Todėl vienas pagrindinių tikslų yra atliekų šalinimo sąvartyne sumažinimas.

4.1 lentelėje pavaizduota atliekų tvarkymo būdų įtaka įvairiems aplinkos komponentams. Kaip matoma, pagal veikiamų komponentų apimtį ir veikimo stiprumą, didžiausią neigiamą įtaką lemia atliekų šalinimas sąvartyne ir stipriausia įtaka yra klimato kaitai. Taikant geriausias praktikas, įtaką kitiems komponentams – orui, vandeniui, dirvožemiui galima kontroliuoti, taip pat ir triukšmą, ir kvapus.

Plane numatytas viešojo informavimo, kontrolės, priemonės, geresnis aprūpinimas atskiro atliekų surinkimo priemonėmis padidins atliekų turėtojų sąmoningumą ir paskatins atliekomis atsikratyti tinkamu būdu. Neigiamą poveikį mažina išrūšiavimas prieš deginimą. Atliekų perdirbimas taip pat kai kuriais atvejais gali neigiamai įtakoti oro ir vandens kokybę. Tačiau, reikia turėti omenyje, kad neigiamą įtaką aplinkai lemia pačios atliekos – jų kiekis ir toksiškumas, o atliekų tvarkymo, kaip veiklos, įtaka aplinkai iš esmės yra teigiama – jeigu atliekos nebūtų tvarkomos, jos taptų ligų, parazitų ir teršalų (oro, vandens, dirvožemio) plitimo šaltiniu. Todėl atliekų tvarkymo tikslas yra jas tvarkyti taip, kad žala aplinkai mažiausiai pasireikštų ir būtų tausojami gamtiniai ištekliai.

4.1 lentelė. Atliekų tvarkymo būdų įtakos įvairiems aplinkos komponentams reikšmingumo įvertinimas

Veikla	Triukš-mas	Kvapai	Dulkės	Flora / Fauna	Dirvo-žemis	Vandens kokybė / tėkmė	Oro kokybė	Klimatas	Statymo žala
Medžiagų perdirbimo įrenginiai	x	x	x	x	x	xx	xx	-	-
Kompostavimas	xx	xxx	xx	v	x v	xx	xxx	x	-
Mechaninis biologinis apdorojimas	xx	xxx	xx	-	-	xx	xx	x	x
Anaerobi-nis pūdydas	xx	xx	x	x v	x v	xx	xx	x	x
Dujinimas / pirolizė	xx	xx	xx	-	-	-	xx	x	x
Deginimas su	xx	xx	xxx	xx	xx	xx	xxx	x	x

Veikla	Triukš-mas	Kvapai	Dulkės	Flora / Fauna	Dirvo-žemis	Vandens kokybė / tėkmė	Oro kokybė	Klimatas	Statymo žala
išankstiniu rūšiu									
Deginimas	xx	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	x	x
Šalinimas sąvartyne	xxx	xxx	xx	xxx	v	xxx	xxx	xxxx	x
Atliekų perkrovimo stotys	xx	xxx	x	-	-	xx	x	v	-

Žymėjimas:	Reikšmė:
v	Tiesioginė ar netiesioginė nauda
-	Nėra efekto
x	Mažai tikėtinas reikšmingumas
xx	Kai kuriais atvejais potencialiai žymus poveikis, bet jį galima suvaldyti
xxx	Poveikį galima kontroliuoti, bet problemos kyla tais atvejais kai dizainas, inžinerija ar operacijos žemiau geriausios praktikos lygio
xxxx	Problemos visais atvejais

Informacijos šaltinis: *Review of Environmental and Health Effects of Waste Management, 2004.*

Kai kurie cheminiai elementai iš atliekų į orą patenka dėl jų buvimo sudėtyje arba susidaro atliekomis skaidantis (pvz., metanas, lakieji organiniai junginiai, metalai), kai kurie patenka atliekas deginant arba deginant iš jų gaunamas dujas (anglies monoksidas, natrio oksidai, sieros dioksidas). Kai kurie cheminiai elementai susidaro abiem būdais, pvz., dioksinai, furanai, kietosios dalelės.

4.2 lentelėje parodyta, kokių elementų išmetimą į orą lemia atskiras atliekų valdymo būdas. Daugiausia emisijų į orą šiuo atveju lemia šalinimas sąvartyne.

4.2 lentelė. Galimi teršalų išmetimai į orą priklausomai nuo atliekų tvarkymo būdo

Teršalas	Kompostavimas	MBA	Anaerobinis pūdydas	Deginimas	Šalinimas sąvartyne	Transportavimas
Anglies dvideginis	x	x		x	x	x
Dioksinai ir furanai		x		x	x	x
Vandenilio chloridas		x	x	x	x	
Vandenilio fluoridas		x	x	x	x	
Atskiri lakieji organiniai junginiai (benzenas, chlorbenzenas, chloretanas ir kt.)	x		x		x	x
Metai: arsenas, kadmio, gyvsidabris, nikelis			x	x	x	

Metanas	x	x	x	x	x	
Azoto oksidai		x	x	x	x	x
Kietosios dalelės	x		x	x	x	x
Polichlorinti bifenilai				x		
Sieros dioksidas		x	x	x	x	x
Visi lakieji organiniai junginiai		x		x	x	x

Informacijos šaltinis: Review of Environmental and Health Effects of Waste Management, 2004.

Vandenys daugiausia teršalų emisijų surenka iš sąvartynų – iš vandens, jau esančio atliekose, taip pat iš lietaus išplaunamo filtrato. Išplaunami įvairūs metalai (kadmis, nikelis švinas, arsenas ir kt.), angliavandeniliai, fluoridai, azotas ir kt.

4.3 lentelė. Teršalai, galintys patekti į paviršinį ir požeminį vandenį priklausomai nuo atliekų tvarkymo būdo

Teršalas	Kompostavimas	MBA	Anaerobinis pūdyimas	Deginimas	Šalinimas sąvartyne	Transportavimas
Anilinas					x	
Arsenas				x	x	
Bifenilas					x	
Kadmis	x			x	x	
Chloridas	x			x	x	
Chromas	x			x	x	
Varis	x			x	x	
Cianidas	x				x	
Di (2-etilheksil) ftalatas					x	
Dichlormetanas	x				x	
Etilbenzenas	x				x	
Fluoridas	x				x	
Švinas	x				x	
Mekropopas	x				x	
Gyvsidabris	x				x	
Metilo chlorfenokso acto rūgštis					x	
Metilo tretinio butilo eteris					x	
Naftalenas					x	
Nikelis				x	x	
Azotas		x	x		x	
Nonilfenolas					x	

Organinis alavas					X	
Pentachlorofenolis					X	
Fenolis	X				X	
Fosforas					X	
Policikliniai aromatiniai angliavandeniai					X	
Suspenduotos kietosios dalelės	X				X	
Toluenas					X	
Ksilenas					X	
Cinkas	X			X	X	

Informacijos šaltinis: Review of Environmental and Health Effects of Waste Management, 2004.

5 Tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu, kaip rengiant planą atsižvelgta į šiuos tikslus ir aplinkos apsaugą

Atliekų tvarkymas Europos Bendrijoje yra išsamiai reglamentuotas. Beveik visų rūšių atliekomis yra nustatyti tam tikri reikalavimai. Pagrindiniai atliekų tvarkymo principai įtvirtinti 1975 m. liepos 15 d. Bendrojoje atliekų direktyvoje 75/442/EEB, kuri buvo pakeista Direktyva 91/156/EEB. Minėtoje direktyvoje nustatyta, kad atliekų politika turėtų būti siekiama sumažinti išteklių naudojimą ir skatinti praktinį atliekų hierarchijos taikymą. Bendrojoje atliekų direktyvoje taip pat pateikta atliekų sąvoka, nurodyti atliekų valdymo planų sudarymo reikalavimai, leidimų išdavimo atliekų šalintojams reikalavimai ir kt. Bendrosios atliekų direktyvos I priede išvardintos atliekų kategorijos. Jos konkrečiai nurodytos Komisijos sprendimu 2000/532/EB patvirtintame Europos atliekų sąrašė.

Atskiras teisinio reguliavimo objektas yra pakuočių ir pakavimo atliekos. 1994 m. gruodžio 20 d. Pakuočių ir pakuočių atliekų direktyva 94/62/EB taikoma visoms Bendrijoje į rinką pateiktoms pakuotėms ir visoms pakuočių atliekomis, kad ir kokios medžiagos būtų naudotos, ir nesvarbu, kokioje srityje jos gaminamos ir naudojamos – pramonės, prekybos, raštinių, parduotuvių, paslaugų, buities ar kitoje. Šioje direktyvoje nustatytos priemonės visų pirmą skirtos tam, kad nebūtų gaminamos pakuočių atliekos ir būtų taikomas pakartotinis pakuočių naudojimas, perdirbimas ir kitoks pakuočių atliekų utilizavimas. Reikalaujama, kad valstybės narės sukurtų panaudotų pakuočių grąžinimo ir surinkimo bei pakavimo atliekų pakartotinio naudojimo sistemas.

Kitos ES lygmeniu reglamentuojamos atliekų tvarkymo sritys – atliekų šalinimas ir atliekų sąvartynų tvarkymas. Dauguma nuostatų, susijusių su atliekų šalinimu ir atliekų sąvartynų tvarkymu, yra įtvirtintos įvairiuose teisės aktuose (Bendrojoje atliekų direktyvoje, Pavojingų atliekų direktyvoje ir kt.). 1999 m. balandžio 26 d. buvo priimta Atliekų sąvartynų direktyva 1999/31/EB. Išskiriamos trys sąvartynų klasės: pavojingų atliekų sąvartynai, nepavojingų atliekų sąvartynai ir inertinių atliekų sąvartynai. Atliekų sąvartynų direktyvoje nustatyta, kokios atliekos gali būti ir kokios negali būti priimanos į sąvartynus, yra įtvirtinta atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijai ir tvarka, sąvartyno leidimo išdavimo tvarka, išsamiai reglamentuota atliekų priėmimo procedūra, kontrolės ir stebėjimo tvarka sąvartyną eksploatuojant, sąvartyno uždarymo ir vėlesnės priežiūros tvarka (Ragulskytė-Markovienė, 2005).

Nacionaliniu lygmeniu atliekų tvarkymą reglamentuoja ir aplinkosauginės priemonės, tikslus nustato Valstybinis atliekų tvarkymo planas, Atliekų tvarkymo įstatymas ir kiti teisės aktai.

Strateginiai VATP numatyti atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 metų yra:

- siekti, kad, augant pramonei, ekonomikai ir vartojimui, gamybos ir kitos ūkinės veiklos ir komunalinių atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio;

- mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį, plėtojant racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą;
- užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas;
- tobulinti gaminių, pakuočių ir atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos sistemą;
- efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę;
- didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje.

6 Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, taip pat biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), kraštovaizdžiui ir šių veiksmų tarpusavio sąveikai

Įtaka įvertinta gamtinės aplinkos elementams: oro kokybei ir klimato kaitai, vandens kokybei ir ištekliams, dirvožemio kokybei ir ištekliams, saugomoms teritorijoms ir biologinei įvairovei (gyvūnų ir augalų rūšims bei gamtinėms buveinėms, atkreipiant dėmesį į galimas neigiamas pasekmes Europos Bendrijos svarbos rūšims ir (ar) natūralioms buveinėms), kraštovaizdžiui, socialinės – ekonominės aplinkos komponentams – materialiniams antropogeniniams ištekliams: kultūros paveldui, visuomenės sveikatai ir gerovei bei materialiajam turtui, bei šių veiksmų tarpusavio sąveikai. Poveikis kitiems aplinkos komponentams yra nepastebimas arba nustatomas detalesnėse planavimo stadijose.

Vertinime naudotų žymėjimų reikšmės:

- sprendiniai turės teigiamas pasekmes (žymima „+“);
- sprendiniai turės neigiamas pasekmes (žymima „-“);
- sprendiniai turės tiek teigiamas, tiek neigiamas pasekmes (žymima „+/-“);
- sprendiniai neturės pasekmių (žymima „0“);
- sprendinių galimos pasekmės nežinomos, nepakanka informacijos (žymima „?“).

6.1 Poveikis aplinkos oro kokybei ir klimatui

6.1 lentelė. Poveikis aplinkos oro kokybei ir klimatui

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.)	Pagerinus antrinių žaliavų srautų surinkimą padidės perdirbamų ir kitaip panaudojamų antrinių žaliavų atliekų kiekis. Perdirbtos atliekos pakeis medžiagas, kurioms išgauti būtų naudojami energetiniai ištekliai ir teršiama atmosfera, todėl numatomos teigiamos pasekmės aplinkos oro kokybei ir klimatui. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	Tikėtinos panašios teigiamos pasekmės aplinkos oro kokybei ir klimatui kaip ir siūlomos alternatyvos atveju, tik „nulinės“ alternatyvos atveju jos bus mažiau reikšmingos dėl mažesnės antrinių žaliavų srautų surinkimo plėtros. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus	Didelę dalį komunalinių atliekų sudaro virtuvės (maisto, organinės) atliekos, kurios, patekusios į sąvartyną, yra išskirdamos metaną, sieros vandenilį ir kt. Virtuvės (biologiškai skaidžių) atliekų išskyrimas iš mišrių atliekų srauto	

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	sudarys prielaidas atskiram jų perdirbimui (į kompostą ar biodujas), todėl numatomos teigiamos pasekmės aplinkos oro kokybei ir klimatui. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	
Apibendrinantis poveikis	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

6.2 Poveikis vandens kokybei ir ištekliams

6.2 lentelė. Poveikis vandens kokybei ir ištekliams

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).	Antrinių žaliavų konteineriuose surinktų atliekų transportavimas neigiamų pasekmių vandeniui neturės. Teigiamos pasekmės pasireikš tuo, kad perdirbant antrines žaliavas bus taupomi vandens ištekliai. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	Tikėtinos panašios teigiamos pasekmės vandens kokybei ir ištekliams kaip ir siūlomos alternatyvos atveju, tik „nulinės“ alternatyvos atveju jos bus mažiau reikšmingos dėl mažesnės antrinių žaliavų srautų surinkimo plėtos. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Virtuvės (maisto) atliekos, patekusios į sąvartyną, užteršia susidariusius vandenį, todėl šių atliekų išskyrimas iš bendro mišrių komunalinių atliekų srauto ir jų tvarkymas specialiai tam skirtuose įrenginiuose vandenų taršos problemą turėtų sumažinti. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	
Apibendrinantis poveikis	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

6.3 Poveikis dirvožemio kokybei ir ištekliams

6.3 lentelė. Poveikis dirvožemio kokybei ir ištekliams

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių	Dėl tinkamos antrinių žaliavų surinkimo aikštelių infrastruktūros sukūrimo sumažės regioniniame sąvartyne šalinamų atliekų kiekiai, atitinkamai sumažėjus sąvartyno ploto poreikiui bus išsaugotas dirvožemio dangos plotas. + <i>tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	Tikėtinos panašios teigiamos pasekmės dirvožemio kokybei ir ištekliams kaip ir siūlomos alternatyvos atveju, tik „nulinės“ alternatyvos atveju jos bus mažiau reikšmingos dėl mažesnės antrinių žaliavų srautų

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).		surinkimo plėtos. + <i>tikėtinų reikšmingų teigiamų pasekmių.</i>
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Technologiniame maisto / virtuvės atliekų tvarkymo procese pagamintas kompostas galėtų būti naudojamas kaip natūralios trąšos, kas turėtų teigiamai paveikti dirvožemio kokybę. + <i>tikėtinų reikšmingų teigiamų pasekmių.</i>	
Apibendrinantis poveikis	+, +. Daugiau tikėtinų reikšmingų teigiamų pasekmių.	+, +. Daugiau tikėtinų reikšmingų teigiamų pasekmių.

6.4. Poveikis saugomoms teritorijoms ir biologinei įvairovei (įskaitant pasekmes gyvūnijai ir augalijai) bei kultūros paveldo objektams (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)

6.4 lentelė. Poveikis saugomoms teritorijoms ir biologinei įvairovei (įskaitant pasekmes gyvūnijai ir augalijai) bei kultūros paveldo objektams (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).	Saugomose teritorijose, gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijose atliekų tvarkymo objektų statyba yra draudžiama teisės aktu. Jų vietos parenkamos taip, kad neturėtų poveikio saugomoms teritorijoms ir gamtos bei kultūros paveldo objektams (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą). Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio biologinei įvairovei (įskaitant pasekmes gyvūnijai ir augalijai) nekelia, nes saugomose teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina. Atliekų tvarkymas reikšmingo teigiamo poveikio biologinei įvairovei taip pat neturi.	
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	
Apibendrinantis poveikis	0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	

6.5. Poveikis kraštovaizdžiui

6.5 lentelė. Poveikis kraštovaizdžiui

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki	Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių plėtra vyks urbanizuotoje	

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).	aplinkoje, arti gyvenamųjų pastatų, todėl vizualinis poveikis kraštovaizdžiui nebus reikšmingas. <i>0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.</i>	
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Atskirų maisto / virtuvės atliekų srautų surinkimo plėtra kraštovaizdžiui reikšmingų neigiamų pasekmių neturės, kadangi laikinas atliekų saugojimas konteineriuose vyks urbanizuotoje aplinkoje, arti gyvenamųjų pastatų, o kompostavimo aikštelės statomos nuošaliai. <i>0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.</i>	
Apibendrinantis poveikis	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

6.6. Poveikis visuomenei ir jos sveikatai

6.6 lentelė. Poveikis visuomenei ir jos sveikatai

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).	Tinkamos antrinių žaliavų surinkimo aikštelių infrastruktūros sukūrimas sudaro prielaidas tinkamam atliekų tvarkymui ir perdirbimui, kas užtikrins aukštesnį higienos lygį, mažesnę aplinkos taršą. Teritorijoms, kuriose bus įrengtos antrinių žaliavų surinkimo aikštelės, bus nustatomos 20-50 m pločio sanitarinės apsaugos zonos (toliau – SAZ). <i>+ tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	Antrinių žaliavų surinkimo aikštelių plėtra numatoma mažesne apimtimi, nenumatoma reikšmingų pasekmių visuomenei ir jos sveikatai. <i>0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.</i>
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Atskiras maisto / virtuvės atliekų srautų surinkimas sudarys prielaidas tinkamam jų tvarkymui ir perdirbimui, o tai užtikrins aukštesnį higienos lygį, mažesnę aplinkos taršą ir atitinkamai mažesnę neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei. Aikštelėms ar konteinerių pastatymo vietoms bus nustatytos 20–50 m SAZ. <i>+ tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.</i>	
Apibendrinantis poveikis	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.	0, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

6.7. Poveikis materialiajam turtui

6.7 lentelė. Poveikis materialiajam turtui

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva

Plano įgyvendinimo priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).	Didesnis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių kiekis sumažins kitai paskirčiai galimą panaudoti plotą, padidės teritorijų suvaržymų (SAZ – ne arčiau kaip 20 m ir ne toliau kaip 50 m). Tačiau sutvarkyta infrastruktūra lokaliai nekilnojamojo materialiojo turto vertę turėtų padidinti. <i>0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.</i>	Antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūros plėtra numatoma mažesne apimtimi. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių materialiajam turtui, <i>0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.</i>
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Atskirų maisto / virtuvės atliekų srautų surinkimas pareikalaus daugiau konteinerių aikštelių, kas mažins kitai paskirčiai galimą panaudoti plotą dėl teritorijų suvaržymų (SAZ – ne arčiau kaip 20 m ir ne toliau kaip 50 m). Tačiau sutvarkyta infrastruktūra lokaliai nekilnojamojo materialiojo turto vertę turėtų padidinti. <i>0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.</i>	
Apibendrinantis poveikis	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

6.8. Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika

Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika gali turėti sinergetinį efektą dėl, pvz., atliekų tvarkymo masto ekonomijos, atliekų tvarkymo įrenginiams bendrai naudojamos teritorijos ar pastatų. Planuojami statyti MBA įrenginiai bus įrengti esamo regioninio sąvartyno teritorijoje Utenos rajone Mockėnų kaime. Dėl naujų atliekų tvarkymo įrenginių įrengimo šalia esamų atliekų tvarkymo įrenginių, sumažės bendras atliekų tvarkymui naudojamas žemės plotas ir tarša paveiks mažiau vietovių. Tačiau šie sinergetiniai efektai turi teigiamą poveikį aplinkai tik lokaliai.

Visuomenės informavimas ir švietimas yra bendra priemonė abiems alternatyvoms. Visuomenės sąmoningumo atliekų tvarkymo klausimais didinimas yra tiesiausias kelias į atliekų tvarkymo hierarchijos realų įgyvendinimą. Atliekų tvarkymas pagal atliekų hierarchijos principus turėtų teigiamą poveikį visiems aukščiau įvertintiems komponentams.

6.1 paveikslas. Atliekų tvarkymo hierarchijos schema

Toliau 6.1 lentelėje yra pateikiama apibendrinta galimų pasekmių aplinkai vertinimo informacija. Lentelėje taip pat nurodyti vertinimo pagal pasekmių tipą rezultatai.

6.8 lentelė. Apibendrinti galimų pasekmių aplinkai vertinimo rezultatai.

Apibendrinantis poveikis	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Aplinkos oro kokybei ir klimatui, papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: T, NL, G.	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: T, NL, G.
Vandens kokybei ir ištekliams, papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: T/S, NL, R.	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: T/S, NL, R.
Dirvožemio kokybei ir ištekliams, papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: S, NL, R.	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: S, NL, LO.
Saugomoms teritorijoms ir	0.	

Apibendrinantis poveikis	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
biologinei įvairovei (įskaitant pasekmes gyvūnijai ir augalijai) bei kultūros paveldo objektams (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	
Kraštovaizdžiui, papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.
Visuomenei ir jos sveikatai, papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	+, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: S, NL, R, N.	0, +. Daugiau tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės. Pagal pasekmių tipą: S, NL, R, N.
Materialiajam turtui, papildytas įvertinimu pagal pasekmių tipą	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.	0, 0. Nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

Pasekmių tipai: **T** Tiesioginės; **N** Netiesioginės; **K** Kaupiamosios; **S** Sąveikaujančios; **TR** Trumpalaikės; **VT** Vidutinės trukmės; **I** Ilgalaikės; **NL** Nuolatinės; **L** Laikinos; **LO** Lokalios; **R** Regioninės/Nacionalinės; **G** Globalios.

7 Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti

Šiame skyriuje pateikiamos priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti, kurios buvo identifikuotos SPAV metu.

Eksploatuojant atliekų tvarkymo įrenginius turi būti numatytos šių įrenginių poveikį aplinkai mažinančios priemonės, kurios apžvelgiamos žemiau esančioje lentelėje.

Atliekų tvarkymo infrastruktūros augimo galimas poveikis aplinkai turėtų būti vertinamas keturiais etapais:

- Ankstyvojo planavimo stadijoje teritorijų planavimo metu – rengiant teritorijų planavimo dokumentus (pvz., savivaldybių bendruosius planus) turėtų būti numatomos atliekų tvarkymo įrenginių vietos, atsižvelgiant į šalies bei regionų atliekų tvarkymo strategijas ir planus;
- Poveikio aplinkai vertinimo, poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir techninio projektavimo metu;
- Statybos metu;
- Leidimų išdavimo ir atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimo metu.

7.1 lentelė. SPAV metu identifikuotos priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

Priemonė	Priemonės aprašymas	Priemonės įgyvendinimas
<i>Planavimo / leidimų išdavimo metu</i>		
Išlaikyti esamą kontrolės lygį užtikrinant, kad atliekų tvarkymo įrenginiai nebūtų statomi saugomose ar kitose jautriose aplinkai teritorijose.	Apsauginės zonos plotis priklauso nuo vietovės ypatumų, atliekų tvarkymo įrenginio tipo, veiklos masto.	-Teritorijų planavimo dokumentų, atliekų tvarkymo planų ir plėtros planų suderinimas. -Poveikio aplinkai vertinimas ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas bei privalomų poveikį aplinkai mažinančių priemonių numatymas, jei planuojamo įrenginio vieta neišvengiama šalia saugomos ar jautrios aplinkai teritorijos (neįmanoma parinkti vietos alternatyvos, įrenginio nauda pagrindžiama svariais ir nenuginčijamais įrodymais).
Parenkant vietas naujiems atliekų tvarkymo įrenginiams, atsižvelgti į apgyvendintų rajonų ir kitų aplinkai jautrių objektų atstumą, priklausomai nuo įrenginio tipo,	- Jautrumas priklauso nuo atliekų tvarkymo įrenginio tipo, tačiau daugeliui atvejų atliekų tvarkymo įrenginių kaimynystė yra nepageidaujama;	————— „ —————

*Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaita*

Priemonė	Priemonės aprašymas	Priemonės įgyvendinimas
paskirties.	- Turi būti parinkti subalansuoti atstumai.	
Prenkant atliekų tvarkymo įrenginių vietas prioritetą teikti vietovėms, kuriose jau buvo vykdyta kokia nors ūkinė veikla.	- Pagal galimybę stengtis apjungti atliekų tvarkymo įrenginius (sąvartynus ir MBA, MBA ir anaerobinio pūdymo įrenginiai ir pan.) į vieną kompleksą; - Atliekų tvarkymo įrenginius statyti šalia kitų objektų, kurie yra mažiau jautrūs atliekų tvarkymo įrenginių poveikiui.	————— „ —————
Remiantis esamais teisiniais reikalavimais užtikrinti, kad netinkami atliekų tvarkymo įrenginiai nekeltų neigiamo poveikio kraštovaizdžiui.	- Dideli saugomi, vertingi kraštovaizdžio požiūriu arealai gali sukelti problemų aprūpinant atliekų tvarkymo įrenginiais urbanizuotas teritorijas, esančias šių arealų apsuptyje (turi būti randamas vietos kompromisas kur nors kitur, įvertinant atliekų transportavimą ir visas jo pasekmes); - Kontrolės, apsaugos ir mažinimo priemonių lygis turi būti proporcingas saugomo objekto svarbos statusui; -Turi būti numatyta galimybė įrengti atitinkamą atliekų tvarkymo įrenginį (pvz. Kompostavimą fermose) minėtose teritorijose, kurie nedaro žalos kraštovaizdžiui ir vietinei aplinkai.	————— „ —————
Kiek įmanoma vengti atliekų tvarkymo įrenginių saugomose teritorijose, esamų ir planuojamų paminklų, parkų, sodų, nekilnojamų kultūros vertybių kaimynystėje.	- Erdvės apribojimai nėra tokie dideli kaip kraštovaizdžio arealų, nes šios vertybės yra sąlyginai mažo dydžio, tačiau jų didelis skaičius; - Poveikio mažinimo priemonės turi būti proporcingos vertybės reikšmingumui, svarbumui.	————— „ —————
<i>Statybų metu</i>		
Triukšmo, dulkių, kitų diskomfortą sukeliančių veiksmų kontrolė, įskaitant ir darbo valandų ribojimą.	Priklauso nuo įrenginio tipo, dydžio ir atstumo iki gyventojų, kitų jautrių aplinkos komponentų.	Statybos darbus vykdančias asmuo/organizacija užtikrins saugų darbą, gaisrinę saugą ir aplinkos apsaugą bei tinkamas darbo higienos sąlygas statybvietėje bei statomame statinyje, taip pat gretimos aplinkos bei gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, greta statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo

*Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaita*

Priemonė	Priemonės aprašymas	Priemonės įgyvendinimas
		pavojaus.
Statybos darbų metu susidarančių emisijų, atliekų, saugomų ir naudojamų pavojingų medžiagų, saugomo derlingo dirvožemio sluoksnio panaudojimui ir pan. kontrolė.	Priklauso nuo įrenginio tipo, dydžio ir atstumo iki gyventojų, kitų jautrių aplinkos komponentų.	_____ „ _____
Atitinkamos transporto srauto valdymo priemonės.		_____ „ _____
<i>Įrenginio eksploatavimo metu</i>		
Triukšmo, teršalų į aplinkos orą ir nuotekas išleidimas, kvapų, kitų diskomfortą sukeliančių veiksnių kontrolė, įskaitant ir įrenginio darbo valandų ribojimą.	Priklauso nuo įrenginio tipo, dydžio ir atstumo iki gyventojų, kitų jautrių aplinkos komponentų.	- Įrenginio eksploatavimo sąlygos nustatomos TIPK ar taršos leidime ir atliekų naudojimo ir šalinimo techniniame reglamente. -Jei įrenginiui nėra reikalavimo turėti TIPK ar taršos leidimą ir atliekų naudojimo ir šalinimo techninį reglamentą įrenginį eksploatuojanti įmonė turi užtikrinti, kad: *atliekų laikymo priemonės, įrenginiai ir vietos būtų parinktos atsižvelgiant į juose laikomų atliekų savybes; *atliekų laikymo priemonės būtų prižiūrimos ir tvarkingos; *įrenginio/aikštelės teritorija tvarkinga; *galimai teršiamos teritorijos padengtos vandeniui mažai laidžia kieta danga (asfalto, asfaltbetonio, betono ar pan.) ir įrengtos taip, kad paviršinės nuotekos nuo jų nutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų.
Atliekų priėmimo, saugojimo, apdorojimo, naudojimo, šalinimo operacijų kontrolė.		_____ „ _____

8 Pasirinktų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos

Pasirinktos plano alternatyvos:

- „Nulinė“ alternatyva – Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams sprendiniai neįgyvendinami;
- Siūloma alternatyva – įgyvendinami Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams sprendiniai (numatomos priemonės, padėsiančios pasiekti Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plane ir Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nurodytas užduotis ir tikslus).

Žemiau pateiktoje lentelėje palygintos svarbiausios Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams alternatyvų priemonės.

8.1 lentelė. Alternatyvų priemonių palyginimas

Plano priemonės	Siūloma alternatyva	„Nulinė“ alternatyva
Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 150 metrų (iki 2015 m.). Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau 100 metrų (iki 2017 m.).	Įgyvendinama	Įgyvendinama mažesne apimtimi
Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Įgyvendinama	Įgyvendinama

Neįgyvendinus Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano siūlomoje alternatyvoje numatytų priemonių, Visagino sav. mišrių komunalinių atliekų sraute susidarytų daugiau pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų.

Neįgyvendinus siūlomos alternatyvos priemonių nebūtų užtikrintas VATP 2014–2020 m. numatytų komunalinių atliekų šalinimo uždavinių pasiekimas, kadangi būtų šalinama daugiau nei 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių atliekų.

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atžvilgiu siūloma alternatyva yra pranašesnė už „nulinę“ alternatyvą, be to, sudaro realias prielaidas VATP 2014–2020 m. numatytų uždavinių įgyvendinimui.

9 Vertinimo, įskaitant visus sunkumus (techninius trūkumus arba nepakankamas praktines žinias ir įgūdžius), su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją, aprašymas

Pagrindiniai sunkumai su kuriais buvo susidurta atliekant Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams projekto SPAV yra šie:

- išeitinių duomenų komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvoms patikimumas ir kokybė: trūksta patikimų visų srautų, o ypač komunalinių atliekų susidarymo ir tvarkymo duomenų reguliarios jų analizės, nėra patikimų atliekų sudėties tyrimų;
- nėra susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai;
- vis dar nėra sukurtos informacinės bazės, kurioje būtų kaupiama informacija, pvz., apie atliekų tvarkymo įrenginių veiklos sąlygojamą taršą orui, vandenims, dirvožemiui ir daromą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai;
- nėra kryptingai atliekami moksliniai tyrimai šioje srityje.

10 Numatytų taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonių aprašymas

Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams projekte numatyta, kad Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimo būklė bus vertinama kas metus. Kriterijai, kuriais vadovaujantis bus įvertinamas strateginių tikslų ir priemonių pasiekimas, nurodyti žemiau pateikiamoje 10.1 lentelėje.

Numatytos tokios vertinimo reikšmės:

- labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato;
- gera – pasiekta 70-100 proc. planuojamo rezultato;
- patenkinama – 50-70 proc. rezultato;
- bloga – pasiekta < 50 proc. rezultato.

10.1 lentelė. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams vertinimo kriterijai.

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	- Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 2 351 t. komunalinių atliekų; - Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 3 295 t. komunalinių atliekų.	< įrašyti metų rezultatus>	Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato;
Kiek gyventojų (pagal savivaldybę), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	Iki 2016 m. 100 proc. užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	< įrašyti metų rezultatus>	Gera – pasiekta 70 – 100 proc. planuojamo rezultato;
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne	tonomis	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 2 800 tonų/metus. Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 2 519 tonos/metus. Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip	< įrašyti metų rezultatus>	Patenkinama – 50 – 70 proc. rezultato; Bloga - pasiekta < 50 proc. rezultato.

¹ Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹	Rezultatas*	Būklė
		2 240 tonos/metus. Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 1 960 tonų/metus.		
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų - popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 1 000 t. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	< įrašyti metų rezultatus>	

* UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ kiekvienais metais pateiks informaciją apie tai, kaip atsižvelgiant į nurodytus kriterijus įgyvendinti planuojami rezultatai.

10.2 lentelėje pateikti Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius.

10.2 lentelė. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams laukiami įgyvendinimo rezultatai.

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Didėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Didėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Perdirbimas	Iš atliekų turėtojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	Atskirai surinktų buitės pavojingų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Kitoks naudojimas	Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais	Didėjimas
Šalinimas	Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	Mažėjimas
	Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, procentais	Mažėjimas

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai bus ir toliau stebimas vykdant ūkio subjektų monitoringą pagal LR aplinkos monitoringo įstatymo, Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų ir atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių reikalavimus.

Santrauka

Santraukoje pateikiamas Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje nurodytos informacijos apibendrinimas, išskiriant svarbiausius vertinimo aspektus ir vertinimo rezultatus.

Pagrindinis Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius, ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančią viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą visiems savivaldybės gyventojams.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio mėn. 18 d. nutarimu Nr. 967, SPAV yra privalomas, kai ruošiami atliekų tvarkymo planai ir programos.

SPAV ataskaita parengta pagal Plano projektą. Ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos Plano įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai nagrinėjami vertinimo apimties nustatymo dokumente numatyti klausimai.

Vertinimui pasirinktos šios alternatyvos:

- „Nulinė“ alternatyva – Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams sprendiniai neįgyvendinami;
- Siūloma alternatyva – įgyvendinami Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams sprendiniai (numatomos priemonės, padėsiančios pasiekti Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plane ir Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nurodytas užduotis ir tikslus).

4 ataskaitos skyriuje, aprašant su Planu susijusias aplinkosaugos problemas, konstatuojama, kad atliekų tvarkymas gali turėti neigiamą įtaką gamtinei ir socialinei aplinkai – oro, vandens, dirvožemio kokybei, klimato kaitai, daroma žala augalams ir gyvūnams, pastatams, taip pat nukenčia kraštovaizdis, išsiskiria kvapai, dulkės, triukšmas. Šiame ataskaitos skyriuje pateikiamas atliekų tvarkymo būdų įtakos įvairiems aplinkos komponentams reikšmingumo įvertinimas bei galimų teršalų emisijų į orą ir vandenį priklausimai nuo pasirinkto atliekų tvarkymo būdo apžvalga. Didžiausią neigiamą poveikį aplinkai keliantis atliekų tvarkymo būdas – atliekų šalinimas sąvartyne.

Ataskaitos 5 skyriuje aprašyti tarptautiniu, Europos Bendrijos, nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su Planu.

Ataskaitos 6 skyriuje pateikiamas Plano projekto alternatyvų strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį.

Ataskaitos 7 skyriuje pateiktos priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti, kurios buvo identifikuotos SPAV metu.

Ataskaitos 8 skyriuje pateikiamas Plano projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo alternatyvų aprašymas. SPAV alternatyvų vertinimo palyginimas pateikiamas ataskaitos 6 skyriuje.

Ataskaitos 9 skyriuje aprašomas vertinimas, įskaitant ir visus sunkumus, su kuriais susidurta atliekant SPAV.

Ataskaitos 10 skyriuje pateiktos Plano įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) priemonės.

Pagrindinė Plano projekto SPAV išvada: jeigu planas nebūtų įgyvendintas („nulinė“ alternatyva), būtų sudarytos prielaidos aplinkos būklės blogėjimui lyginant su būkle, apibūdinta šios ataskaitos 3 skyriuje „Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos“. Neįgyvendinus Plane numatytų priemonių, atliekų, patenkančių į regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, kiekiai nemažėtų tiek, kad būtų pasiektos valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatytos atliekų tvarkymo užduotys, nebūtų padidinti atskirai surenkamų ir perdirbamų ar kitaip panaudojamų antrinių žaliavų ir kitų atliekų kiekiai. Visa tai sudarytų prielaidas aplinkos (oro, vandens, dirvožemio, gamtinių išteklių būklei), o tuo pačiu ir visuomenės sveikatos būklės blogėjimui. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atžvilgiu siūloma alternatyva yra pranašesnė už „nulinę“ alternatyvą, be to, sudaro realias prielaidas Valstybiniame atliekų tvarkymo plane 2014–2020 m. numatytų uždavinių įgyvendinimui.

Literatūros šaltiniai

1. Aplinkos apsaugos agentūros Teršalų emisijos į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių Lietuvoje apskrityse duomenys. Prieiga internetu: <http://oras.gamta.lt/cms/index?rubricId=91e32574-8fa1-473e-b478-2d726cff16ed>
2. Aplinkos informacinė sistema – AIVIKS. Prieiga internetu: <https://aplinka.lt/zemelapiai>
3. Higienos instituto Visuomenės sveikatos centras. Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2013 m. Prieiga internetu: <http://www.hi.lt/lt/lietuvos-gyventoju-sergamumas-apskrityse-ir-savivaldybese.html>
4. Higienos instituto Visuomenės sveikatos centras. Mirties priežastys savivaldybėse 2013. Prieiga internetu: <http://www.hi.lt/lt/mirties-priežastys-savivaldybese.html>
5. Kultūros vertybių registras. Prieiga internetu: <http://kvr.kpd.lt/heritage/>
6. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. Prieiga internetu: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=284951
7. Lietuvos upių baseinių rajonai. Prieiga internetu: <http://gis.gamta.lt/baseinuvaldymas/#x=492037&y=6115527&l=1>
8. Lietuvos vandens telkinių būklė ir ūkinės veiklos poveikis. 2011. Atsakingas redaktorius B. Paukštys.
9. Ragulskytė-Markovienė, R. Aplinkos teisė. Lietuvos teisės derinimas su Europos Sąjungos reikalavimais, 2005.
10. Review of Environmental and Health Effects of Waste Management, May 2004, Enviros, The University of Birmingham, Defra.
11. Saugomų teritorijų valstybės kadastras. Prieiga internetu: <http://stk.vstt.lt/stk/default2.jsp?bs=1&jsessionid=5AA4564EA7288A11B9F6DC4A91B3F8F7&lang=lt>
12. Statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalas. Prieiga internetu: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

Priedai

1 Priedas. Visuomenės informavimas apie pradedamą rengti SPAV apimties nustatymo dokumentą

Vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-208 dėl Lietuvos respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymo Nr. D1-455 „Dėl visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo, 9.3 punkto reikalavimais, patalpino skelbimą apie pradedamą rengti Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planą. Skelbimas patalpintas organizatoriaus interneto svetainėje ir savivaldybės skelbimų lentoje.

Skelbimo tekstas

Rengiamo plano pavadinimas – Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas.

Rengimo tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius, ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančią viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą visiems savivaldybės gyventojams.

Plano rengimo organizatorius – Visagino savivaldybės administracija, Parko g. 14, LT-31139, Visaginas, tel. (8 386) 61 092, el. p. danute.kardeliene@visaginas.lt, atstovai ryšiams – Danutė Kardelienė, interneto prieiga – www.visaginas.lt

Planui bus atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Remiantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 7.1 punkto reikalavimu, SPAV: „privaloma atlikti, kai planai <...> skirti <...> atliekų tvarkymui <...> nustatyti <...> ir lemia ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedėlius, plėtros pagrindus“. Remiantis šiuo punktu, rengiamo plano, kaip savivaldybės atliekų sektoriaus strateginio dokumento, rengimui SPAV procedūras taikyti privaloma, todėl atranka SPAV neatliekama ir 2015 m. balandžio 13 d. pradedamas rengti Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo plano SPAV apimties nustatymo dokumentas.

Susipažinti su rengiamu planu ir SPAV ataskaita bus galima plano rengimo organizatoriaus būstinėje ne vėliau kaip 20 darbo dienų iki viešo supažindinimo – susirinkimo. Apie dokumentų parengimo, susipažinimo ir viešo pristatymo tiksliai datas bus informuota papildomai atskiru pranešimu.

2 Priedas. Vertinimo subjektų išvados dėl SPAV apimties nustatymo dokumento

2015 m. gegužės 5 d. paštu SPAV apimties nustatymo dokumentas buvo išsiųstas derinti vertinimo subjektams. Iš visų vertinimo subjektų gauti pritarimai dėl SPAV apimties nustatymo dokumento. Vertinimo subjektų gautų raštų suvestinė pateikta lentelėje žemiau.

Vertinimo subjektas	Rašto data ir numeris	Statusas
Aplinkos apsaugos agentūra	2015-06-01 Nr. (15.7)-A4-6043	Pritarta be pastabų
Utenos visuomenės sveikatos centras	2015-05-15 Nr. S-572	Pritarta be pastabų
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	2015-05-19 Nr. (4)-V3-974 (7.23)	Pritarta be pastabų
Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritorinis padalinys	2015-05-12 Nr. (9.38-U)2U-248	Pritarta be pastabų
Visagino savivaldybės administracija	2015-05-20 Nr. (4.17)-1-2503	Pritarta be pastabų
Zarasų rajono savivaldybės administracija	2015-05-18 Nr. (6.57)3-1265	Pritarta be pastabų
Ignalinos rajono savivaldybės administracija	2015-05-18 Nr. 2-895-3.14	Pritarta be pastabų

Pridedamos gautų raštų kopijos.

3 Priedas. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų dėl Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2015-2020 m. ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos įvertinimo pažyma

*Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaita*

Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio
pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo
subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių
informavimo tvarkos aprašo
3 priedas

**Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų
dėl Visagino savivaldybės 2015-2020 m. atliekų tvarkymo plano ir strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaitos įvertinimo pažyma**

Eil. Nr.	Institucijos, teikusios išvadas, pavadinimas ir adresas	Išvados	Išvadų motyvuotas įvertinimas
1	2	3	4
1.	Aplinkos apsaugos agentūra, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius	Pritarta be pastabų.	2015-09-08, raštu Nr. (15.7)- A4-9925
2.	Utenos visuomenės sveikatos centras, S. Dariaus ir S. Girėno g. 12, LT-28240 Utena	Pritarta be pastabų.	2015-08- 19, raštu Nr. S-936
3.	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Antakalnio g. 25, LT-10312 Vilnius	Pritarta be pastabų.	2015-08-31, raštu Nr. (4)- V3-1648(7.23)
4.	Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos skyrius, Utenio a. 5, LT-28248 Utena	Pritarta be pastabų.	2015-08-17, raštu Nr. (9.38)- V)20-42
5.	Zarasų rajono savivaldybės administracija, Sėlių a. 22, LT-32110 Zarasai	Pritarta be pastabų.	2015-09-03, raštu Nr. (6.57)3-2062
6.	Ignalinos rajono savivaldybės administracija, Laisvės a. 70, LT-30122 Ignalina	Pritarta be pastabų.	2015-10-02, raštu Nr. R2- 1731-3.14

Plano organizatoriaus atstovas:

Visagino savivaldybės administracijos
Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus
vyresnioji specialistė

Danutė Kardelienė
2015-12-28

Pridedamos raštų kopijos.

4 Priedas. Visuomenės pasiūlymų dėl Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2015-2020 m. ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos įvertinimo pažyma

Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo
2 priedas

Visuomenės pasiūlymų dėl Visagino savivaldybės 2015-2020 m. atliekų tvarkymo plano ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos įvertinimo pažyma

Eil. Nr.	Fizinio asmens vardas, pavardė ir adresas arba juridinio asmens pavadinimas ir buveinės adresas	Pasiūlymai	Pasiūlymų motyvuotas įvertinimas
1	2	3	4
-	-	-	-

Visuomenės pasiūlymų dėl Visagino savivaldybės 2015-2020 m. atliekų tvarkymo plano ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos negauta.

Plano organizatoriaus atstovas:

Visagino savivaldybės administracijos
Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus
vyresnioji specialistė

Danutė Kardelienė
2015-10-12

5 Priedas. Visuomenės supažindinimo su Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2015-2020 m. projektu, jo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) ataskaita susirinkimo protokolas

Visuomenės supažindinimo su Visagino savivaldybės 2015-2020 m. atliekų tvarkymo plano projektu, jo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) ataskaita ir komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių projektu susirinkimo protokolas

2015-10-12
Visaginas

Susirinkimas įvyko: 2015 m. spalio 12 d. 12 val., Visagino savivaldybės administracija, Parko g. 14, LT-31139, Visaginas.

Plano rengimo organizatorius: Visagino savivaldybės administracija.

Susirinkimo pirmininkas: Inga Stankevičienė, I. e. Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus vedėja.

Susirinkimo sekretorius: Danutė Kardelienė, Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus vyresnioji specialistė.

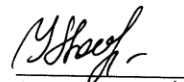
Pristatomų dokumentų pavadinimai: Visagino savivaldybės 2015-2020 m. atliekų tvarkymo plano projektas ir jo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) ataskaita.

Visuomenės pasiūlymai: iki viešojo supažindinimo suinteresuotos visuomenės motyvuotų pasiūlymų negauta, todėl nebuvo svarstoma.

Eiga: per valandą nuo nustatytos viešo susirinkimo susipažindinimo pradžios į jį neatvyko nė vienas visuomenės atstovas, todėl susirinkimo pirmininkas konstatavo, kad viešojo susipažinimo procedūra atlikta, o visuomenė nėra suinteresuota rengiamu Visagino savivaldybės 2015-2020 m. atliekų tvarkymo planu, jo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) ataskaita ir komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėmis.

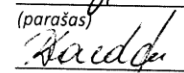
Susirinkimo pirmininkas

Inga Stankevičienė

(parašas)

Susirinkimo sekretorius

Danutė Kardelienė

(parašas)